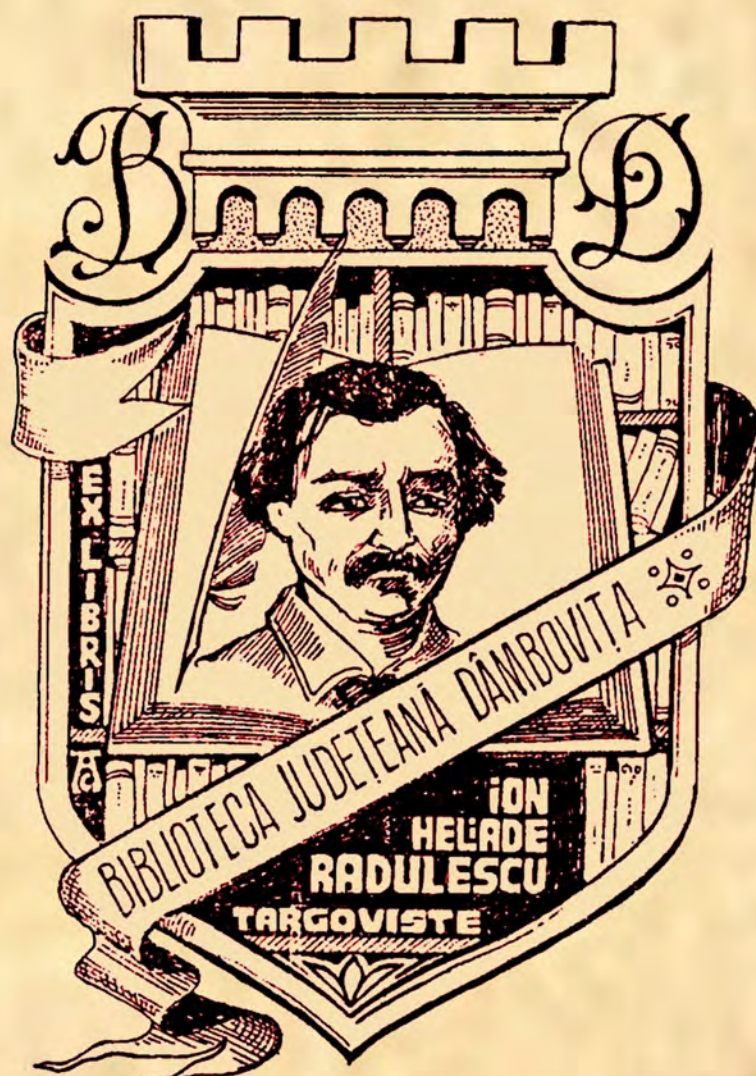

CURIER

Revistă de cultură și bibliologie

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița
Târgoviște • An XXIII – Nr. 2 (45) 2017

Colectivul de redacție

Director fondator:

Conf. univ. dr. Victor Petrescu

Redactor-șef:

Prof. univ. dr. Agnes Erich,
director Biblioteca Județeană „Ion
Heliade Rădulescu” Dâmbovița

Seniori editori:

Prof. univ. dr. Radu Ștefan Vergatti
Dr. Gheorghe Buluță

Redactori:

Dr. Alexandru Ștefănescu
Vlăduț Andreescu
Daniela Iordache

Procesare computerizată:

Ileana Faur
Mariana Briceag

Tehnoredactare:

Ioan Alexandru Muscalu

Redacția și administrația:

Str. Stelea, nr. 2
Târgoviște, Dâmbovița, 130018
Tel. 0245 612 316
Fax 0372 870 442
www.bjdb.ro
office@bjdb.ro

Editura Bibliotheca

Str. Nicolae Radian, bl. KB2/3
Târgoviște, Dâmbovița
Tel./fax 0245 212 241
www.bibliotheca.ro
biblioth@gmail.com

DATE CONTACT SECȚII

- **Director**
Prof. univ. dr. Agnes Erich
eagnes@bjdb.ro
- **Secretariat**
office@bjdb.ro;
biblioteca_județeană_dâmbovița@yahoo.com
tel. 0245 612 316
fax 0372 870 442
- **Secția Împrumut Adulți**
imprumutadultisectie@yahoo.com
tel. 0732 100 453
- **Sala de Lectură**
lecturabjdb@yahoo.com
- **Secția Periodice**
sectiaperiodice@yahoo.com
- **Secția Multimedia-Internet**
sectia_de_arta@yahoo.com
- **Secția Tehnico-Științifică**
sectiatehnica@yahoo.com
- **Secția Colecții Speciale**
colectiispeciale@yahoo.com
- **Compartiment Dezvoltare, evidență,
prelucrarea colecțiilor**
evidentabjdb@yahoo.com
- **Metodic**
vladut_andreescu@yahoo.com
- **Filiala pentru Copii
„Ioan Alexandru Brătescu-Voinești”**
sectiapentrucopii@yahoo.com
tel. 0245 634112
- **Secția Carte în Limbi străine**
tel. 0372 740 621
- **Centrul de Informare Comunitară și Europeană
EUROPE DIRECT Târgoviște**
office@edtargoviste.ro
www.edtargoviste.ro
tel. 0345 100 581
fax 0345 100 582

CUPRINS

INTERFERENȚE CULTURALE

- **Filip Moldoveanul – primul tipograf de limbă română la Sibiu**, Agnes Erich / 2
- **Colecția Manuscriptum**, Radu Moțoc / 5
- **Putere și religie. Lumini în întuneric**, Stancu Ferezia / 9

DEMERS BIBLIOTECAR MODERN

- **Rolul bibliotecii în viața omului modern – sfaturi pentru copii, părinți și bunici**, Vlăduț Andreescu / 13
- **Ziua internațională a persoanelor vârstnice**, Florina Rotaru / 16
- **Biblioteca trăiește în prezent, dar se concentrează pe viitor**, Claudia Chebac și Camelia Petre / 17
- **Dialog între actualii și viitori dascăli: Programul „Pedagogia – de la clasici la contemporani”**, Alexandru V. Ștefănescu / 18

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

- **Salonul Editorial „Ion Heliade Rădulescu” – ediția a XVI-a**, Daniela Iordache / 20
- **Cartea vs. Filmul... la Biblioteca Orășenească Titu**, Grigorescu Nicoleta Liliana / 22
- **Poveștile primilor aviatori civili din România se spun la Gura Ocniței!**, Steliana Mițoi / 23
- **Biblioteca, prietena ce îndeplinește visuri**, Cateluța Barbu / 25
- **A fi sau a nu fi, aceasta-i întrebarea!**, Denisa Bodi / 27

PATRIMONIU

- **Despre școlile și bibliotecile secolului al XVI-lea**, Victor Petrescu / 31
- **Unele aspecte privind activitatea Jandarmeriei Rurale în județul Dâmbovița (1918-1938)**, Cornel Mărculescu / 32

REMEMBER

- **In memoriam Ioan N. Radu. Despărțirea de un campion**, Alexandru V. Ștefănescu / 37

TABLETA DE SCRITOR

- **Ion Simionescu; Mihail Cruceanu**, Victor Petrescu, Mihai Stan / 39

TINERE CONDEIE

- **Despre mitocănie; Chestii**, Ioana Moraru / 42

* **Notă:** Autorii își asumă cele prezentate în cadrul articolelor din punctul de vedere al resurselor bibliografice consultate.

INTERFERENȚE CULTURALE

Filip Moldoveanu – primul tipograf de limbă română la Sibiu

Cetatea Sibiului, poziționată în drumul neguțătorilor dintre Occident și Orient, este locul unde îl întâlnim menționat la 1521, printre oamenii de legătură ai cancelariei sibiene cu Țările Românești, pe Filip Moldoveanu, alias Philip Pictor (Maler). Legăturile Sibiului cu Moldova și Țara Românească sunt tot mai intense în această perioadă, la cancelaria magistratului sibiian fiind folosiți tot mai mulți români. Pe lângă traducerea scrisorilor din slavonă sau română, ei erau trimiși în misiuni diplomatice. Astfel, Filip Moldoveanu este menționat ca sol în misiunile din anii 1537, 1538, 1539 trimis la Radu Paisie, voievodul Țării Românești. Alături e trimis de magistratul orașului fie cu daruri, fie pentru a afla vești despre mișcarea oștilor turcești. În aceste deplasări este imposibil să nu fi avut discuții asupra activității tipografului Dimitrie Liubavici de la Târgoviște, care sub domnia lui Radu Paisie își desfășoară acțiunea de tipărire într-un sistem patronat de el însuși.

În această perioadă, Sibiul cunoaște două evenimente importante: reforma lutherană și înființarea primei tipografii din Transilvania, cărturarii sași luptând pentru aplicarea reformei, iar arta tiparului începe să fie îmbrățișată de dascălii cetății, de magistrați și de angajații cancelariei. Se consideră că tipografia din Sibiu a fost înființată de magistrul Theobaldus Gryphius, doctor în medicină și licențiat în arta tipografiei, ca făcând parte din familia de renumiți tipografi Griff din Reutlingen.¹ Prima carte tipărită la Sibiu, în anul 1529, a fost *Gramatica Latină* a lui Thomas Gemmarus, iar în 1530 tipărirea scoate *Tratatul împotriva ciumei* al doctorului Sebastian Pauschner, tipărită de Lucas Trapoldner. În 1534, lângă Sibiu, la Orlat, ia ființă prima moară de hârtie din țară, fapt ce demonstrează că cerințele de hârtie erau tot mai mari, atât pentru consumul la cancelaria magistratului, cât și pentru tipografia ce funcționa în cetate.

Din scriptele orașului reiese că Filip Moldoveanu era plătit pentru redactarea și interpretarea scrisorilor românești („*scribendis literis olachicalibus; interpretatoris literarum walachicalium; pro laboris literarum olachicalium; scriptura et lectura litterarum olachicalium*”).² Pe lângă rolul de caligraf și interpret, acesta învață și meșteșugul tiparului, gravarea literelor și xilogravura, odată cu el deprinzând acest meșteșug și magistrul Lucas Trapoldner. În condițiile în care

Universitatea săsească din Sibiu hotărăște în 1543 ca toți locuitorii, indiferent de situația socială și apartenența națională, să primească credința cea nouă³, Filip Moldoveanu tipărește în 1544 **Catehismul românesc**, lucrare ce este considerată prima carte românească. În socotelile orașului Sibiu, datate 16 iulie 1544 sunt trecute la capitolul cheltuieli: „*În aceeași zi, după hotărârea domnilor, membrii sfatului orășenesc s-au dat magistrului Filip Pictor pentru tipărirea catehismului românesc bacșiș 2 florini*”. O altă informație privind același **Catehism românesc** o găsim într-o scrisoare din 1546 aparținând preotului sas Adalbert Wurmloch din Bistrița și pe care o adresa unui prieten din Silezia: „*S-a tradus Catehismul în limba română și s-a tipărit la Sibiu, cu litere sîrbești, care seamănă cu cele grecești. Mulți dintre preoți au îmbrățișat această carte, socotind-o sfîntă, alții însă o disprețuiesc.*”⁴

Din cele de mai sus putem trage concluzia că municipalitatea săsească din Sibiu, sub influența doctrinei lutherane, a pus la cale traducerea și tipărirea **Catehismului** în limba cunoscută de popor. În aceeași scrisoare a preotului Wurmloch se mai găsește un pasaj în care acesta face o descriere pitorească a vlahilor: „*Se află în Transilvania un popor pe care-i numim valahi, ei citească evanghelia și epistolele lui Pavel nu în limba lor, ci într-o limbă străină, pe care o numesc sîrbească. Această limbă n-o înțeleg cei neînvățați, decît dacă le-o tarduce preotul lor*”. În concluzie, în 1546 preoții români care citeau evanghelia în biserică în slavonește obișnuiau să traducă în românește pasajele, pentru a putea fi înțelese de popor. Până la apariția **Catehismului** fusese introdusă limba română în bisericile românești din Transilvania, nu sub presiunea Reformei, care cerea înlocuirea limbii „sacre” cu cea populară, ci ca o necesitate, traducerea fiind anexată la sfârșitul unor părți din liturghie, în special la citirea „Evangheliei” și a „Apostolului”.

În ceea ce privește locul de apariție a **Catehismului** au existat de-a lungul timpului diverse opinii. Astfel, P. P. Panaitescu consideră că Sibiu nu poate fi considerat ca loc de apariție deoarece în 1544 nu funcționa în acest oraș nici o tipografie, iar apariția izolată a acestei tipărituri n-a mai fost urmată de nici o altă carte.⁵ În lipsa unei tipografii la Sibiu, s-a propus ipoteza că această carte ar fi fost tipărită la Brașov, unde încă din 1529 se

înființase o tipografie de către Honterus.⁶ Însă această tipografie brașoveană tipărea scrieri cu caractere latine, iar **Catehismul** românesc a fost tipărit cu litere slavone. O asemenea tipografie nu se putea improviza, mai ales pentru tipărirea unei singure cărți. La acea dată, totuși funcționa o tipografie cu litere chirilice la Târgoviște⁷ – cea a lui Dimitrie Liubavici. Dan Simonescu afirmă, cu privire la Filip Pictor (Maler) pomenit în socotelile Sibiului, că suma mică pe care o primise nu putea acoperi cheltuielile pentru tipărirea cărții, ci numai răsplătirea unui serviciu făcut în legătură cu această tipărire. În altă ordine de idei, Filip nu era tipograf, titlul său de „magister” corespunzând în orașele ardelenne din veacul al XVI-lea, protonotarilor (îndeplineau o funcție permanentă în cancelaria orașului). Dan Simonescu ajunge la concluzia că Filip Pictor era un agent de legătură al Sibiului cu Țara Românească și că el ar fi mijlocit tipărirea Catehismului.

După tipărirea Catehismului, activitatea lui Filip Moldoveanulxe “Filip Moldoveanul” continuă cu imprimarea unui Tetraevanghel slavonxe “Tetraevanghel slavon (1546)” în 1546, de fapt o reeditare a celui tipărit de Macariexe “Macarie” în 1512. Acesta fusese comandat și de moldoveni, drept care pe fața filei 289 a cărții este imprimată stema Moldovei. Era posibil ca textul să fi fost cerut chiar de către domnitorul Petru Rareș ori de către mitropolitul său Teofan I, despre care se știe că avea preocupări cărțurărești elevate, ca pasionat iubitor al cărții religioase. Faptul că în text este imprimată de patru ori stema orașului Sibiu, triunghiul florii de lotus⁸ cu cele două săbii încrucișate așezate cu vârful în jos și cu o coroană deasupra, xe “Sibiu” indică clar locul de tipărire ca fiind Sibiu.

În epilogul lucrării se menționează atât data imprimării cât și numele tipografului: „eu Filip Moldoveanul m-am trudit a săvârși această carte... în anul 7054 de la Nașterea lui Hristos 1546... s-a sfârșit această carte, în luna iunie 22 zile”.⁹

Tetraevanghel slavon (1546)

Frontispiciu cu stema Sibiului

Sursa: <http://digibuc.ro/colectii/operatipografica-romaneasca-1508-1830-c1126>

Această tipăritură întregeste biografia primului tipograf român, indicând originea sa moldovenească, iar prin xilografuri dovedește și originea onomasticului de Pictor Maler. Apariția repetată a stemei Sibiului la începutul textului fiecărei evanghelii și reprezentarea stemei Moldovei pe ultima pagină (o singură dată și într-o poziție neimportantă) demonstrează că însemnătatea celor două steme era diferită. Cea a Sibiului se referea la proprietarul tipografiei sau la orașul care a finanțat editarea, pe când cea de-a doua, a Moldovei, se pare că se referea la locul de origine al tipografului. Lucrarea se deosebește prin caractere frumos gravate, plasarea cu gust a textului, imprimare îngrijită și clară, fapt ce dovedește că nu avem în față o primă încercare de tipărire, ci că este vorba de continuarea unei practici deja inițiate. Ornamentele volumului, urmează în general frontispiciile xilografate, precum și inițialele mari care apar în cărțile lui Macarie tipărite la mănăstirea Dealuxe “Macarie”. O noutate este aceea că Filip Moldoveanulxe “Filip Moldoveanul” a gravat un nou clișeu în lemn și că a așezat stema Sibiului în frontispiciu (o coroană și două săbii încrucișate cu vârful în jos).¹⁰ La sfârșitul Evangheliilor după Matei, Marcu și Ioan, sub text, sunt așezate simbolurile acestora. La sfârșitul evangheliilor, pe o pagină întreagă apare chipul lui Hristos, iar lângă piciorul drept al portretului se află monograma lui Filip Moldoveanu. La sfârșitul Evangheliexe “Evangheliei (1682)” după Matei portretul este reprezentat în plină pagină, iar la sfârșitul Evangheliexe “Evangheliei (1682)” după Luca, sub xilografura mare, este așezat simbolul evanghelistului Luca, iar la începutul Evangheliexe “Evangheliei (1682)” după Matei stema Sibiului. Este de remarcat și inițiala M care redă tot stema Sibiului.¹¹ În cadrul textului se observă prezența unei inițiale ornate reprezentată în stil baroc, un I latin, redat ca un sfeșnic cu două picioare, având corpul acoperit de frunze mici. Se presupune că această letrină provenea din tiparnița de la Sibiu “Sibiu” deoarece nu a mai revenit în tipărirea românești. Nu este încă cunoscut modelul gravurilor lui Filip Moldoveanul, dar se pare că le-ar fi realizat el însuși. În favoarea acestei afirmații vine constatarea prezenței monogramei meșterului pe xilografuri. Gravurile sunt însoțite de texte în limba slavonă scrise cu litere chirilice care au fost gravate în lemn împreună cu imaginea. Prin urmare este exclusă eventualitatea folosirii unui clișeu de la o tipăritură cu caractere latine.

În anul 1550 Filip Moldoveanul împrumută de la conducerea orașului 100 de florini, pe care-i restituie în 1552, după cum reiese din socotelile orașului. Acești bani îi utilizează pentru imprimarea unei noi lucrări, angajarea de ucenici și procurarea hârtiei de la moara din Brașov, după cum dovedește filigranul. Astfel, scoate din tiparniță prima lucrare bilingvă destinată românilor: **Evangheliarul slavo-român** (1551-1553).¹² Partea românească se pare că a fost tradusă din slavonă, iar prezența unor cuvinte și expresii regionale ardelențe dau credit și ipotezei că traducerea s-a făcut în Transilvania, probabil tot sub influența lutherană. Spre

Tetraevanghel slavon (1546)
Vignete

Sursa: <http://digibuc.ro/colectii/opera-tipografica-romaneasca-1508-1830-c1126>

Tetraevanghel slavon (1546)
Gravură Iisus Hristos

Sursa: <http://digibuc.ro/colectii/opera-tipografica-romaneasca-1508-1830-c1126>

deosebire de **Tetraevanghel slavon** din 1546, **Evangheliarul slavo-român** nu are menționată nici o dată asupra locului și persoanei care a realizat cartea. Elementul de identificare a fost forma literelor, acel „M cu poale” și inițiala **M** care imită coroana Sibiului, care apar doar în tipăriturile lui Filip Moldoveanul, nemaigăsindu-se în alte tipografii ale secolului al XVI-lea. Un alt element important folosit de specialiști pentru datarea tipăriturii a fost filigranul hârtiei folosite de Filip Moldoveanul, hârtie care a fost fabricată la Brașov, la moara întemeiată în 1546 de către negustorii Hans Fuchs și Johannes Benkner, ceea ce confirmă ipoteza că tipărirea s-a realizat în perioada 1551-1553.

Începând cu anul 1555 Filip Moldoveanul nu mai apare în scriptele orașului Sibiu presupunându-se că a murit, locul său în cancelaria orașului fiind luat de „Filius Philippi pictoris” până în 1573 când moare și el, după care funcția de notar o preia din 1555, fiul lui Lucas Trapoldner, Emanoil Trapoldner.

NOTE

1. Sigismund Jako. *Tipografia de la Sibiu și locul ei în istoria tiparului românesc din secolul al XVI-lea*. În: „Anuarul Institutului de Istorie din Cluj”, an VII, 1964, passim.
2. Arnold Huttmann; Pavel Binder. *Contribuții la biografia lui Filip Moldoveanul, primul tipograf român*. În: „Limba și literatură”, 1968, vol. XVI, p. 160.
3. *Ibidem*, p. 164.
4. P.P. Panaitescu. *Începuturile și biruința scrisului în limba română*. București: Editura Academiei R. P. R., 1965, p. 121.
5. *Ibidem*, p. 127.
6. V. Molin. *Interpretări noi în legătură cu Catehismul de la Sibiu*. În: „Mitropolia Ardealului”, V, 1960, nr. 1-2, p. 36-54.
7. D. Simonescu. *Catehismul sibian*. În: „Arhiva românească”, X, 1945-1946, p. 88-98.
8. În Evul Mediu triunghiul florii de lotus era stema Provinciei Sibiu (vechiul Comitatus Cibiniensis, mai târziu cele Șapte scaune săsești).
9. I. Bianu; D. Simonescu. *Bibliografia Românească veche: 1508-1830*. Tom IV. București: Atelierele Grafice Socec, 1944, p.2.
10. L. Demény; L. Demény. *Xilografurile lui Filip Moldoveanul*. În: „Carte, tipar și societate la români în secolul al XVI-lea”. București: Editura Kriterion, 1986, p. 276.
11. L. Demény. *Xilografurile lui Filip Moldoveanul*. În: „Studii și cercetări de istoria artei”, Seria artă plastică, 16 (1969), nr. 2, p. 229-241.
12. *Evangheliarul slavo-român de la Sibiu*. București: Editura Academiei, 1971.

Tetraevanghel slavon (1546)
Inițiale ornate

Sursa: <http://digibuc.ro/colectii/opera-tipografica-romaneasca-1508-1830-c1126>

Agnes Erich

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița

Colecția Manuscriptum

Această colecție și-a propus să pună în valoare manuscrise ale unor scriitori români din care se poate vedea atât forma scrisului dar și a corecturilor făcute, constituind un veritabil contact vizual cu opera acestor scriitori.

Ea este considerată ca o publicație istorică-literară, unică în peisajul cultural european. Apărută în anul 1927 într-un număr restrâns de 1.500 de exemplare fiecare, acestea odată epuizate nu se mai reeditau, tocmai pentru a spori valoarea bibliofilă. De regulă erau editate pe hârtie de Japonia și Olanda, care nu erau puse în comerț, dar puteau fi achiziționate direct de la editor, **domnul Petre Cătunaru**, str. Haga nr. 7 din București, care le tipografia la „Luceafărul S.A. – Arte Grafice – București”

Cele 10 exemplare pe hârtie de Japonia, numerotate, costau 1.000 de lei. Alte 20 de exemplare pe hârtie de Olanda, tot numerotate, costau 500 de lei. Restul de 1.470 de exemplare, numerotate, au fost scoase pe hârtie velină la un preț de 120-200 de lei, destinate iubitorilor de literatură și colecționarilor de rarități.

Coperta era din carton gros de culoare maro și avea imprimat, în relief, numele scriitorului, sub care era redată o pană de scris, de care era prinsă, cu un șnur cu nod, cele două litere **C** și **M**, care semnifică: **Colecția Manuscriptum**.

Cele 32 de pagini sunt legate cu un șnur de mătase, terminat cu un nod elegant la partea inferioară a lucrării. După coperta interioară, de regulă era portretul scriitorului, gravat de un artist plastic, care era indicat sub gravură.

Primul număr din această colecție a fost dedicat lui **Octavian Goga**, urmat de **M. Sadoveanu**, **I. Minulescu**, **L. Rebreanu**, care au apărut în anul 1927.

A doua plachetă, dedicată lui **Mihail Sadoveanu**, este prezentat de către editor, pe ultima pagină, conform unui bun obicei: „Este socotit ca cel mai mare poet al curentului poporanist. Într-adevăr, literatura sa în care simțim

Fig. 1. Coperta exterioară
cu M. Sadoveanu – 1927

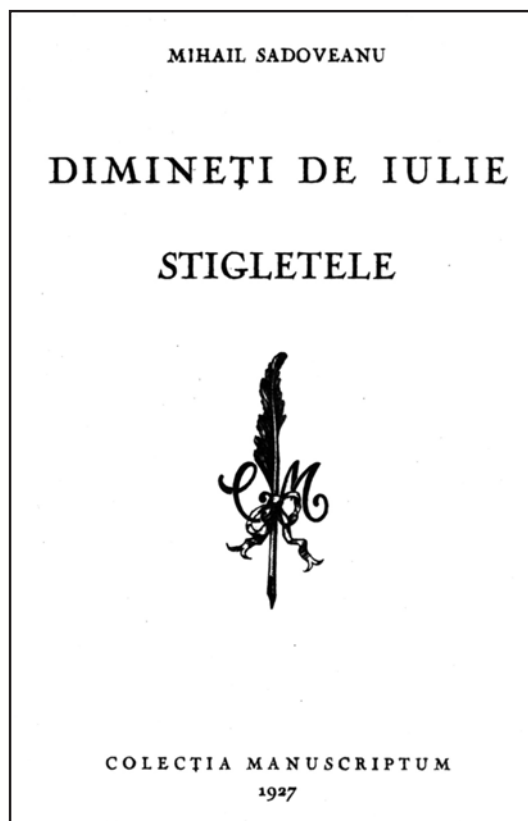

Fig. 2. Coperta interioară
cu M. Sadoveanu

puternice trăsături de dragoste pentru natură, pare a fi identificată cu însăși respirația plaiurilor moldovenești... Este cel mai fecund scriitor al

Români Contemporani, Ediții Definitive", oferind autorilor posibilitatea să-și selecteze textele și chiar să le corecteze, dacă era necesar.

Litografiatu-s'a această a doua plachetă din „Colecția Manuscriptum” într'o singură ediție originală de 1500 exemplare, din cari: 10 exemplare pe hârtie de Japonia (A-J) 20 exemplare pe hârtie de Olanda (I-XX) iar restul de 1470 exemplare pe hârtie velină (31-1500) pentru iubitorii de literatură și colecționarii de lucruri rare

797

Fig. 3. Exemplarul nr. 797 din placheta cu M. Sadoveanu

Fig. 5. Coperta Colecției Manuscriptum după anul 1995

Muzeul Literaturii Române, care a fost înființat în anul 1957 de către acad. D. P. Perpessicius, are în patrimoniu peste 300.000 de manuscrise.

Este meritul acestei instituții culturale de a fi reluat această tradiție frumoasă din perioada interbelică, de publicare a manuscriselor.

De data aceasta, selecția manuscriselor este făcută de specialiști și ordinea apariției este dictată de aniversări importante din viața scriitorilor.

Regula privind tirajul se

nostru. Trăiește la Iași. Este membru al *Academiei Române*.”

Cele două povestioare ale lui Mihail Sadoveanu, redată în această plachetă, prin manuscrise impecabil scrise, fără nicio ștersătură sau corectare, sunt: *Dimineți de Iulie* și *Stigletele*.

Aceste două lucrări, care sunt paginate de însuși autorul, aflat la acea dată în viață, ne sugerează ideea că selecția manuscriselor era făcută de însuși autorul.

În perioada interbelică, această practică era utilizată de **Fundația Regală Pentru Literatură și Artă**, atunci când edita **Colecția „Scriitorii**

păstrează, în sensul că există o singură ediție originală de 1.500 de exemplare, din care 200 pe hârtie *vergé*, numerotate, pentru colecționarii de rarități. Odată epuizată, ediția nu se mai retipărește.

Începând cu anul 1995, apar primele ediții bibliofile din **Colecția Manuscriptum**, care sunt îngrijite de Petru Creția, Elena Fluerașu, Alexandru Condeescu, Sande Vârjoghe, Simona Cioculescu, Elena Ene, Valentina Pituț, Mircea Coloșenco.

Dar întreaga colecție este coordonată de **Alexandru Condeescu**.

Demn de remarcat este faptul că s-a păstrat coperta din perioada interbelică cu denumirea

autorului și pana de scris, la care s-au adăugat, frumos gravat, literele **MLR**, care simbolizează **Muzeul Literaturii Române**.

S-a păstrat și modul de legare cu șnur din mătase, care îi conferă o continuitate a colecției.

Până în anul 2006 au apărut 19 manuscrise de autori, din care semnalăm: Ion Barbu, Lucian Blaga, M. Eminescu, Nichita Stănescu, Tristan Tzara, Vasile Alecsandri, Ion Minulescu, N. Labiș, Vasile Voiculescu, Ion

Fig. 4. Portretul lui Mihail Sadoveanu și prima filă manuscris

Dimineți de Iulie.

Seara, între masă-bastarde Vigilant și între copii, s'a făcut un legământ mare: a dormi și, cu noaptea în cap, să se coboare tot la iză la Moriciș, ca să piardă pește și săi în mândrile.

Namata, avară-fata de bica, nu veselește niciodată cu ieșir în văzduh de seară și năsture în fundul sufletului un plan misterios: să se înșiră și să facă o pașie; căci și marele pescar frământat, când a avut o seară bună, fără năsturele ei s'a dus furtiv să diminețe la hăltă.

Imas, băntatul, visa sădora de pește și de săi, amândoi trei să tind cu deștept, tind cu stința, și crapi frumoși și mari stăbură și ghotându-se în râsul câmpurilor.

Dudăria Akela, porcăria Akela din jirina adicășilor ei jo. porcăria, nu știe nimic; dar în turuș, căsătu din galele ei pe jumătate acchise, are o lume întregă de săi, lumea nemăsurată și multiple a curiozității.

În Moriciș, fărâșă murgine, delinți și cu roca mare, cu

Solie

O, Doamnă, fie voia ta regină!
 Tu, care faci din trandafii un spin,
 Tu, ce pe codri de aur prinzi rugina,
 Tu, ce-ai sădit alături de suspin
 Dulceea ce durerea alina.

Veritas

Doamne! necesitatea unui vin
 Și-a gândului culmi de poezie -
 Care pentruce, mai mult, acest suspin:
 ... Că statul, poate, e o rețedă magică.

Ca în tăcerea gravă a unui dom
 Viata pare a trece fără nici-un sens...
 Și acele așteptări a victoriei de om, -
 ... Sana mens!

Gh. V. - Bacovia

Aug. 1943.

Fig. 6. Manuscrisele: Solie de I. Pillat și Veritas de G. Bacovia

Creangă, Gh. Pituț, Emil Cioran, Șerban Cioculescu, George Bacovia, I. L. Caragiale, Ion Pilat.

Dacă ne referim la manuscrisele lui **Vasile Alecsandri**, care constituie numărul șase din colecția nouă, apar prin reproducere anastatică manuscrisele: **Pasteluri**, dăruite de autor **Principesei Elisabeta** (Carmen Sylva), însoțite de o dedicație: „Alteței Sale Principesa Elisabeta. Omagiu de cea mai vie admirare pentru Poeta – Doamnă, și de cel mai profund respect pentru Doamna – Poetă. V. Alecsandri, Mircești 1875”¹.

Chiar dacă manuscrisele lui **Ion Minulescu** au apărut în placheta cu numărul trei din **Seria Manuscriptul** în anul 1927, ca un gest de rememorare la 70 de ani de la apariție, este republicat cu alte poeme pentru a completa portretul liric al autorului.

I. L. Caragiale într-o scrisoare adresată lui Mihail Dragomirescu din 1907, era surprins de talentul acestui scriitor: „Rogute, cine o fi Ion Minulescu? De mult n-am avut așa impresie. Îl salut călduros și-i mulțumesc pentru înalta plăcere ce mi-a făcut cu ciudatele-i versuri. Extraordinar!”².

În semn de respect, la 90 de ani de la decesul lui **Ion Creangă** (1898), apar manuscrisele în numărul 11 din noua colecție. Soarta manuscriselor lui Ion Creangă sunt redată ca o lacrimă, pe ultima filă a plachetei: „Unde să fie manuscrisele lui Ion Creangă? Se întreba pe la începutul secolului al XX-lea Gh. Teodorescu-Kirileanu, când s-a hotărât să scrie un studiu asupra manuscriselor lui Creangă. Dar mare i-a fost supărarea,

aflând că manuscrisele nu s-au mai găsit la persoanele care se angajaseră față de fiul scriitorului, Constantin, să aibă grijă de ele (Eduard Gruber, A. D. Xenopol și Gr. Alexandrescu) pentru a le încorpora într-o ediție. Din nefericire, Eduard Gruber, care le și păstra, a murit la începutul anului 1896. Soția acestuia, Virginia, fiica Veronicăi Micle, le-a vândut dr. A. Mendel, odată cu biblioteca soțului său. Acesta a vândut o parte din cărți, împreună cu manuscrisele lui Creangă, librarului Ișrailiteanu, iar o parte le-a aruncat ca netrebnice... În căutarea celorlalte manuscrise, Gh. T. Kirileanu a mai găsit o parte și la un anume Silvestru, student.

Acesta i-a relatat că le-a găsit din întâmplare, pe când era elev la *Liceul Internat* din Iași, la negustorul Nicolae Mihăilescu, care le cumpărase cu kilogramul, pentru învelirea mărfii ce o vindea.

Fig. 7. Vedere scrisă de I. L. Caragiale și adresată lui Alecu Urechia

Și fostul elev scăpase de la pierire următoarele manuscrise: *Harap Alb*, *Ivan Turbincă*, *Capra cu trei iezi și Amintiri*³. O parte din aceste manuscrise sunt publicate în acest volum editat în anul 1998.

Manuscrisele lui **Cioran** sunt publicate în numărul 12 din colecție, cuprinzând 12 epistole pe care, student fiind la *Facultatea de Litere și Filosofie* din București, le trimite la începutul anilor '30, pe când concepea prima lui carte de confesiuni-eseuri⁴.

Numărul 17 din colecție este rezervat lui **I. L. Caragiale**. Sunt reproduse manuscrise din comedia *Titircă Sotirescu*, poeziile *Boul și vițelul* și *Dogaresa și Poetul*. Dar sunt și 17 scrisori și cărți poștale ilustrate adresate lui **Paul Zarifopol** și **Aleceu Urechia**.

Scrisoarea adresată lui Aleceu Urechia, fiul lui V. A. Urechia, este deosebit de interesantă: „Dragă Aleceu, tu ai pus de gând să faci – pardon! – o mare prostie în vara asta: vrei să mergi în Elveția. Bravo ție! Ca să scapi de atmosfera care te-a asfixiat atâția ani cu mucegăiala orientală, asta îți trebuie ție? Asta te-a plictisit pe tine o viață întreagă? Ne-suficiența înălțimilor Carpaților, îngustimea orizonturilor pitorești? Care va să zică, ești blazat de aspecte ale civilizației, te-a obosit pitorescul arhitectonic al orașelor, nu mai poți suferi producțiile de artă! Firește.

Ce-ți trebuie ție Berlinul, Colonia, Hamburgul, Amsterdamul, Rotterdamul? Nu ai trăit tu o viață în București? Nu cunoști Curtea de Argeș, Ploiești, Buzău, orașele Olteniei? Nu cunoști Constanța, Galații, Brăila, Giurgiu, Oltenița etc?

Romantismul

*Sub termenul de romantism,
– Subiectul conferinței mele,
– se ascunde o întreagă lume,
lume sufletescă și intelectuală;
ce, în fond, a existat din
timpurile cele mai vechi, și
deci, înainte ca termenul să
se cheme să desemneze
această tendință a spiritului
omnesc, să fi fost creat.*

Fig. 8 Manuscrisul: Romantismul
de Alexandru Macedonski

Sătul până la dezgust de astfel de bunătăți și putând în fine, după atâta răbdare, să-ți plătești luxul unei escapade pentru diversitatea spiritului tău decât niște munți mai înalți decât Carpații.

Nu mai poți înghiți bucătăria rafinată; ești, în fine, în stare să scapi de ea câtva timp și, *pour te refaire l'appétit*, alergi la o mămăligă alpină ca două mămăligi carpatine suprapuse⁵.

Trebuie menționat faptul că plachetele începând cu numărul 16 din anul 2002 au fost editate în numai 1.000 de exemplare, dar s-a păstrat numărul celor 200 de exemplare pe hârtie *Vergé*, numerotate.

Manuscrisele lui **Alexandru Macedonski**, apărute în anul 2006, au integrat *Rondelurile* din această colecție. Majoritatea documentelor au fost donate de Mihail Celarianu, ginerele poetului. Volumul cuprinde și poezii alcătuite în anul 1919.

Ediția cuprinde și o conferință ținută la *Ateneul Român* în 1901. Un alt manuscris a selectat o scurtă autobiografie redactată în limba franceză, destinată cititorilor francezi ai volumului *Le calvaire de feu*, apărută în 1909, la Paris⁶.

Ultimul manuscris din această colecție se referă la **Ion Pillat** și are numărul 19 din noua colecție, apărut în anul 2006.

Parcursul acestui manuscris intitulat „Grădina între ziduri” dezvăluie statornicia personalității sale poetice, care ne încântă cu versuri inspirate din peisajele rustice ale copilăriei, culorile toamnei, dar și sentimentul neliniștii și presimțirea sfârșitului inevitabil⁷.

Se poate afirma că această colecție a oferit cititorilor o paletă însemnată de informații privind viața și opera scriitorilor, modul de redactare a lucrărilor, caligrafia utilizată și semnificația corecturilor, unde a fost cazul.

NOTE

1. Vasile Alecsandri, *Pasteluri*, Colecția Manuscriptum, Muzeul Literaturii Române, București, 1996, pag. 6
2. Ion Minulescu, *Spovedanii...*, Muzeul Literaturii Române, București, 1997, pag. 4
3. Ion Creangă, *Amintiri din Copilărie*, Colecția Manuscriptum, Muzeul Literaturii Române, București, 1998.
4. E. M. Cioran, *Scrisori din tinerețe*, Colecția Manuscriptum, Muzeul Literaturii Române, București, 1999.
5. I. L. Caragiale, *Titică, Sotirescu & C-ia*, Colecția Manuscriptum, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2002
6. Alexandru Macedonski, *Rondeluri*, Colecția Manuscriptul, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2006
7. Ion Pillat, *Grădina între ziduri*, Colecția Manuscriptum, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2006.

Radu Moțoc

Putere și religie. Lumini în întuneric

Ruinele Târgoviștei sunt mărturii nescrise ale trecutului glorios al acestui oraș, prezențe ale momentelor de măreție culturală și spirituală, ale încercărilor din vremuri vitrege, dar și ale poveștilor romanțate trăite de domni și de domnițe.

Secolul al XVI-lea a găsit Târgoviștea în plină dezvoltare datorită inițiativelor lui Radu cel Mare și Neagoe Basarab, chiar dacă au avut loc incendii (1521-1522), cutremure (1517;1531;1550), foamete (1540) și epidemii (1567-1570)¹. Acest secol este unul de turnură în istoria europeană care a înregistrat efectele revoluției atlantice și deopotrivă ale supremației otomane. A fost un secol de inovație prin ascendența structurilor citadine, al renașterii și umanismului, al revoluției cărții, Reformei și Contrareformei cu seria infinită de efecte.

Acesta este contextul anului 1495, când pe tronul Țării Românești a urcat Radu cel Mare, care s-a impus prin măsuri de consolidare a instituției domniei și de reorganizare a Bisericii².

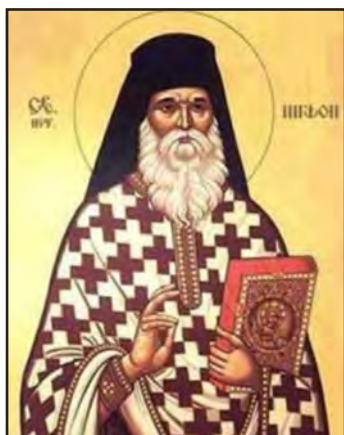
În politica internă domnitorul a avut o perioadă liniștită, fără lupte dinastice sau comploturi, acest lucru având ca urmare o remarcabilă activitate de organizare ctitoricească și culturală (organizarea și stabilirea ierarhiei militare, ctitorii în țară și străinătate, consolidarea Bisericii, monumentala Mănăstire de la Dealu, introducerea tiparului în Țara Românească, mutarea reședinței mitropolitane de la Argeș la Târgoviște – prima fază).

Viața voievodului Radu cel Mare și a bisericii sale din Deal s-au împletit și au rămas legate de cea a sfântului Nifon, care prin modul în care s-au desfășurat evenimentele din timpul vieții, dar mai ales

după moarte, a creat o adevărată punte de legătură între Radu cel Mare și Neagoe Basarab. În primii ani ai secolului al XVI-lea Biserica din Țara Românească părea slăbită deoarece mitropolitul de atunci *Ilarion*, era bătrân și lipsit de forța necesară a unui conducător bisericesc³. Din dorința de a reorganiza viața bisericească autohtonă⁴, domnitorul și-a îndrept privirile asupra unui ierarh cu învățătură și experiență în treburile administrative și de conducere. Acesta era fostul patriarh Nifon al Constantinopolului.

Astfel, Patriarhul Nifon este „primul dintre numeroșii patriarhi răsăriteni care vor veni apoi secole de-a rândul prin țările noastre”. Era împodobit cu mari daruri sufletești. „Știința lui de carte grecească și slavonească nimeni n-a avut-o pe acea vreme; smerenia și înfrânarea lui au uimit chiar și pe cei ce l-au asuprit⁵”.

Prin aducerea sa, pentru care se auzise ca domnul cheltuisese multe daruri în aur și pietre scumpe către sultanul Baiazid, capitala țării, Târgoviște, devenea întâia capitala a lumii creștine, așezată în fața capitalei islamice a Imperiului Otoman. Așadar, în acea zi a anului 1503 după Hristos, Sfântul Nifon era întâmpinat cu tot fastul, la care se adăugau și vorbele pline de miez ale lui Radu cel Mare: „*Eu o sa domnesc, iar tu sa ne fii dreptar în legea Domnului. Să ne fii păstor sufletesc și sol nouă la Dumnezeu*. De la început domnul a ținut să precizeze raporturile cu mitropolitul pentru a exclude orice încercare a lui Nifon de a-și manifesta autoritatea într-o formă care o putea leza pe cea a domnitorului. Obiectivul lui Radu cel Mare, la chemarea în țară a fostului patriarh al Constantinopolului a fost definit: reorganizarea

Bisericii din Țara Românească și precizarea clară a raporturilor dintre Biserică și Domnie.

În Țara Românească, Sfântul Nifon nu a avut odihnă în propovăduirea cuvântului de învățătură, de muștrare, de îndreptare și de îmbărbătare. Săvârșea Sfânta Liturghie în fiecare Duminică și sărbătoare și îndemna pe credincioși să viețuiască după rânduiala pravilei bisericești și a cuvântului lui Dumnezeu.

Numai că, în scurta vreme, la curtea lui Radu se pripășește Bogdan Vornicul, un boier moldovean alungat de către Stefan Voda. Cu toate ca era căsătorit și avea cinci copii, reușește să se vâre pe sub pielea domnitorului, ba mai mult, să-i fure inima surorii acestuia, frumoasa jupaniță Caplea. Se pune la cale nunta.

Conflictul dintre mitropolitul Nifon și Radu cel Mare a izbucnit atunci când, voievodul, neținând seama de canoanele bisericești și pravilele Sfinților Părinți, a cununat în „fărădelege” pe sora sa, domnița Caplea, cu boierul moldovean Bogdan, fugit în Țara Românească, să scape de pedepsirea voievodului Moldovei, Ștefan cel Mare, pentru trădarea sa, și care avea soție și copii (spre sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare raporturile moldo-muntene erau încordate, datorită adăpostului pe care Radu cel Mare îl oferise unor boieri moldoveni pribegi)⁶.

Aflând despre această faptă nelegiuită, „din plângerea femeii dintâi a lui Bogdan”, Sfântul Nifon a chemat pe boierul moldovean și cu blândețe l-a sfătuit să lase femeia cea luată fără lege și să se întoarcă la soția sa cea după lege. Boierul moldovean a mers și s-a plâns domnitorului Radu cel Mare, căutând a izgoni pe sfântul din Țara Românească. Atunci, Sfântul Nifon, netemându-se de amenințări, s-a dus la domnitor și, arătându-i scrisoarea femeii celei după lege a boierului moldovean, i-a deschis Legea dumnezeiască și i-a arătat că nu se cade să defaime cele rânduite de dumnezeieștile canoane. Dar Domnitorul Radu cel Mare, învinuindu-l că a încălcat rânduilele țării i-a poruncit să plece din Țara Românească⁷.

Înainte de a lua calea exilului, bătrânul ierarh îi spune domnitorului: „blestem va fi pe capul tău și neamurile tale. În mari suferințe și dureri vei muri și multe nevoi au să cadă asupra țării tale. Atunci mă veți căuta, dar nu mă veți găsi”⁸. În vara anului 1505, Sfântul Nifon a ieșit din țară, s-a dus în Macedonia, iar de aici în Muntele Athos, la Mănăstirea Dionisou, unde muri la 11 august 1508, dată la care este și cinstit în slujbele noastre ortodoxe.

Domnia și Biserica, cei doi factori importanți ai puterii în Evul Mediu, în general s-au sprijinit reciproc. Au fost însă și conflicte care nu au

cunoscut în cazul Țărilor Române, dimensiunile și formele pe care le-au îmbrăcat în Apusul Europei. Încercarea lui Nifon de a-și manifesta autoritatea dincolo de puterea domnească a atras reacția lui Radu cel Mare. După modelul bizantin, domnul Țării Românești era trimisul divinității pe Pământ, „unsul” lui Dumnezeu, fapt ce conferea monarhului, dar și mitropolitului, puteri sacerdotale. Domnitorii români din Evul Mediu au ocrotit Biserica, au înzestrat-o cu numeroase danii, au încurajat preocupările culturale ale acesteia, Bisericii i s-au atribuit din partea stăpânirii creștine imunități judiciare, administrative și fiscale, diverse avantaje care au asigurat o bază economică ce a permis transformarea multor mănăstiri în adevărate focare de cultură. Radu cel Mare, domnitorul valah, iubitor de cultură și artă creștină, spirit energic, susținător al Bisericii din țara sa și-a îndreptat atenția spre o personalitate teologică și culturală marcantă a veacului. Este posibil ca Radu cel Mare, așezând ca mitropolit al țării pe un fost patriarh ecumenic, să fi dorit a sugera că Țara Românească și Biserica munteană continuă în istorie imaginea și strălucirea Imperiului Bizantin și a Bisericii constantinopolitane aflate acum sub ocupație otomană⁹. Pe de altă parte, domnitorii români nu puteau accepta ca puterea temporală să fie contestată de reprezentantul unei instituții subordonate instituției centrale. Subordonarea Bisericii de către autoritatea seculară, poate să fi deranjat un fost reprezentant al întregii creștinătăți răsăritene și să fi determinat o reacție echivalentă cu încercarea de a se emancipa de sub autoritatea laică. Rivalitatea dintre cele două puteri evidentă și în Țările Române, nu a atins dimensiunile celei din Occidentul european, dar dezvăluie similitudini cu lupta pentru investitură, care în esență viza aspecte politice¹⁰.

Astfel s-a născut tradiția despre blestemul pe care Sfântul Nifon l-a aruncat asupra lui Radu cel Mare. Credința în blestemul respectiv a fost întărită și de faptul că în ultimii șapte ani de viață Radu cel Mare a fost chinat de o boală groaznică, astfel că era nevoie să fie purtat în rădvan, căci nu mai putea merge ca înainte. După cum ne mărturisește Gavriil Protul, nu după multă vreme de la plecarea sfântului, „a căzut ighemonul Radu într-o boală groaznică și cumplită, și alte răutăți multe îl înconjură, și nu se mai ușurau nevoile, ci de ce mergea, de aceea i se mai îngreunau grijile”¹¹.

Muri mitropolitul, muri voievodul, dar și domnița care iscase cearta, rămase însă blestemul. În cele din urmă, domnitorul își găsi sfârșitul, nu și liniștea. Blestemul îl urmărea și dincolo de lespedea mormântului. În fiecare dimineață, cu toată curățenia făcută, se spune că ieșeau viermi

deasupra lespedei de mormânt și că mirosea urât. Odată cu venirea pe tronul Țării Românești a domnitorului Neagoe Basarab, a fost posibilă și îndreptarea răului. În 1515 *lui Neagoe i-a venit cuget și gând bun dumnezeiesc și a trimis dintre boierii săi credincioși cu cărți la Sfântul Munte al Atonului să aducă moaștele Sfinției Sale Nifon Patriarhul, ca să curățească și să tămăduiască greșala lui Radu Vodă și a altora, care îi făcuseră rău sfinției sale.*

Astfel că, după ce și-a consolidat domnia, în 1515, drept credinciosul voievod a trimis vorbă călugărilor de la muntele Athos ca să-i fie date moaștele Sfântului Nifon. După oarecare ezitări ele au fost trimise, iar la apropierea de Târgoviște Neagoe Basarab, însoțit de popor mult, le-a întâmpinat și le-a sărutat. După aceea duseră sicriul cu moaștele sfântului cu toți oamenii într-o cinstita Mănăstire Dealul, unde iaste hramul sfântului și făcătorului de minuni ierarh Nicolae, și-l puseră deasupra mormântului Radului-vodă. Și făcură utrenie toată noaptea împreună cu domnul Neagoe-vodă, rugându-se sfinții-sale pentru iertarea păcatului Radului-Vodă, care fără dreptate au lepădat pre sfântul de la sine și l-au gonit din țara sa.

În felul acesta, a înțeles domnitorul Neagoe Basarab că predecesorul său a fost curățat de blestemul aruncat asupra sa și s-a liniștit. Blestemul (formulă de amenințare cu pedeapsa divină) aruncat de Nifon asupra lui Radu cel Mare și implicit asupra târgoviștenilor și a Țării Românești, trebuie să fi avut un mare impact emoțional în rândul locuitorilor. Oamenii Evului Mediu, țărani, orășeni, micii boieri, dar și elitele societății, erau dominați de teama specifică perioadei, pierderea sufletului după moarte. Se trăia pe atunci cu sentimentul unei vieți de apoi, o prelungire a existenței de aici într-o lume de dincolo, unde privilegiile din naștere nu pot anula pedeapsa divină. Învățătura de credință îl introduce pe omul medieval în misterele lumii de dincolo, imaginea tărâmului infernal accentuează spaima cu care trăiau oamenii societății medievale confruntate cu imaginea personificată a păcatului. Amenințarea făcută de un slujitor al Bisericii este cu atât mai puternică pentru un popor născut creștin, evlavios, expus multor primejdii corespunzătoare societății medievale și pentru care „neiertarea în vremea de acum și în viitor” este expresia care înspăimântă atât pe omul laic, cât și pe cleric. Așadar, este de înțeles cum blestemul a reprezentat în perioada Evului Mediu o măsură de siguranță pentru societate și un mod de apărare a dorințelor exprimate în diferite acte de danie.

Probabil, de-a lungul timpului s-au făcut asocieri

între nenorocirile care atingeau lumea târgovișteană și blestemul lui Nifon, cel care odinioară își scutura papucii de praf.

Putem concluziona că domnitorii Radu cel Mare și Neagoe Basarab, prin realizările în domeniul culturii și spiritualității pot fi exemple care să illustreze vocația misionară a laicilor în această perioadă.

Cei doi domnitori par a se confunda în mentalitatea colectivă, așa cum reiese dintr-o creație populară care reia tema meșterului Manole, însă de această dată, jertfa zidirii aparține frumoasei și naivei Caplea, în timp ce domnitorul este Neagoe Basarab. Această baladă a fost culeasă de G. Dem. Teodorescu de la Petrea Crețul Șolcanul, lăutar din Brăila, în anul 1883.

Domnitorul căuta „Loc de mănăstire/ Pentru pomenire”, însă „Ziua ce-mi zidea / Noaptea se surpa...” Soluția găsită este aceea jertfei zidirii pentru a asigura durabilitate creației, ceea ce aleasă prin voință umană, dar și divină este *gingașa Caplea*: „Iar ei îmi lua / Pe dalba Caplea, / La zid c-o ducea, / În zid c-o pune / Și zidul zidea...”

Poate că, prin jertfa supremă se putea considera că a fost realizată purificarea sufletului, Manole sacrificându-și soția pentru înălțarea mănăstirii.

Istoria neamului românesc s-a împletit de-a lungul timpului cu misiunea Bisericii și de aceea putem spune că între românită și ortodoxie există strânse și tainice legături. Sfântul ierarh Nifon s-a impus ca o personalitate teologică și culturală marcantă în Țara Românească, la Târgoviște, strălucit organizator al vieții ecleziastice și important model de spiritualitate ortodoxă, ierarh iscusit, pildă de smerenie și de bunătate și exemplu strălucit de viață duhovnicească.

Prezența la Târgoviște a sfintelor moaște ale patriarhului Nifon reprezintă o binecuvântare pentru locuitorii orașului asupra cărora se revarsă lumina împăcării, anulând prin iubire și iertare *afurisenia* de odinioară, când Nifon pleca scuturându-și „papucii dă prah”.

Note

- ¹ M. Oproiu, H. Moțoc, M. Curculescu, *Dâmbovița – localități și monumente*, Târgoviște, 2006, pag. 23.
- ² Șt. Ștefanescu, *Istoria Medie a Românilor (sec. IX-XVI)*, București, 2005
- ³ M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, București, 1992.
- ⁴ G. Coandă, *Istoria Târgoviștei*, Târgoviște, 2007, pag. 72.
- ⁵ Pr. prof. Gh. I. Moiescu, *Viața Sfântului Nifon, Patriarhul Țarigradului*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXVI, 1958, nr.9, p. 861.
- ⁶ ***, *Istoria Românilor*, București, 2010, pp.412-413.
- ⁷ Patriarhia Română, *Sfinți români și de alt neam sălășluitoari pe pământul românesc – Nifon-Patriarhul*.
- ⁸ Gavriil Protul, *op.cit.*
- ⁹ ***, *Viața Sfântului Ierah Nifon Patriarhul Constantinopolului și Mitropolitul Țării Românești*, Arhiepiscopia Târgoviștei, 2010.
- ¹⁰ Radu Manolescu (coord.), *Istoria medie universală*, E.D.P., București, 1980.
- ¹¹ Gavriil Protul, *Viata lui Nifon*, București, 1944, pag. 10.

Bibliografie

- ***, *Viața Sfântului Ierah Nifon Patriarhul Constantinopolului și Mitropolitul Țării Românești*, Arhiepiscopia Târgoviștei, 2010.
- ***, *Istoria Românilor*, București, 2010.
- Arhiepiscopia Târgoviștei, „*Neagoe Basarab, Domnitorul Țării Românești (1512-1521) – argumente pentru canonizare*”, 2008,
- Arhiepiscopia Târgoviștei, *În slujba bisericii și a neamului românesc*, Târgoviște, 2012, pp. 38-39.

- C. Moiescu, *Târgoviște. Monumente istorice și de artă*, București, 1979.
- D. Gligore, *Dimensiuni culturale ale domniei lui Neagoe Basarab (II)*, în Revista „Curtea de Argeș”, Nr.2 (15) 2012.
- *Documenta Romaniae Historica*. Seria B. Țara Românească, I.
- *Documente privind istoria României, veacul XVI. B. Țara Românească*, vol. I. 1951.
- G. Coandă, *Istoria Târgoviștei*, Târgoviște, 2007,
- G. Mihăescu, *Contribuții la problema începuturilor orașului medieval Târgoviște*, în „Valachica” Studii și materiale de istorie și istorie a culturii, Târgoviște, 1977.
- G. Nițulescu, *Basarabii de Târgoviște*, Târgoviște, 2013.
- Gavriil Protul, *Viata lui Nifon*, București, 1944.
- Gh. I. Cantacuzino, *Ville et résidence princière* – comunicare la sesiunea științifică internațională „Orașul ca reședință domnească în secolele XIII-XVI”, Târgoviște 29 mai-2 iunie 1996, text predat pentru publicare în „Historia urbană”, 1, București, 1997.
- *Letopisețul cantacuzinesc*
- M. Bărbulescu și colab., *Istoria României*, București, 2004.
- M. Oproiu, H. Moțoc, M. Curculescu, *Dâmbovița – localități și monumente*, Târgoviște, 2006.
- M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, București, 1992.
- Mitropolitul Tit Simeodrea, *Viața și traiul Sfântului Nifon, Patriarhul Constantinopolului*, București, 1937.
- N. Constantinescu, C. Ionescu, P. Diaconescu, V. Rădulescu, *Târgoviște reședință voievodală 1400-1700*, Târgoviște, 2010.
- N. Stoicescu, C. Moiescu, *Târgoviște și monumentele sale*, București, 1976.
- P. Chihaiia, *De la Negru Voda la Neagoe Basarab*, București, 1976, pp.159-160.
- P. V. Diaconescu, *Arheologia habitatului urban târgoviștean. Secolele XIV-XVIII*, Târgoviște, 2009.
- Patriarhia Română, *Sfinți români și de alt neam sălășluitoari pe pământul românesc – Nifon-Patriarhul*.
- Pr. prof. Gh. I. Moiescu, *Viața Sfântului Nifon, Patriarhul Țarigradului*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXVI, 1958, nr.9.
- R. Șt. Vergatti, *Radu le Grand – un vodvode valaque méconnu*, în „Revue roumaine d'histoire”, 2008.
- Radu Manolescu (coord.), *Istoria medie universală*, E.D.P., București, 1980.
- Șt. Pascu, *Petru Cercel și Țara Românească la sfârșitul secolului al XVI-lea*, Sibiu, 1994.
- Șt. Ștefanescu, *Istoria Medie a Românilor (sec. IX-XVI)*, București, 2005.

Stancu Ferezia

DEMERS BIBLIOTECAR MODERN

Rolul bibliotecii în viața omului modern – sfaturi pentru copii, părinți și bunici

Omul învață dinainte de a se naște... Ce învață bebelușii încă din burta mamei? Cercetătorii demonstrează că cei mici încep să își dezvolte multe simțuri și să descifreze tainele lumii în care se nasc încă din timpul ultimului trimestru de graviditate – sau poate chiar mai devreme. Nu doar că bebelușul poate auzi sunetele din corpul mamei, dar el poate auzi și sunetele din mediul exterior. Dacă mama merge la un spectacol de operă sau trece pe lângă un șantier în construcție, probabilitatea ca bebelușul să audă sunetele și să reacționeze cu mici mișcări în burtă este foarte mare. Este important ca viitoarele mămici să conștientizeze faptul că dezvoltarea procesului învățării la bebeluși începe din viața intrauterină. Comunicarea constantă cu bebelușii, în timpul sarcinii, pune bazele deprinderii limbajului în dezvoltarea acestora.

De ce am citi bebelușilor? Pentru că până la vârsta de 3 ani, creierul uman își încheie 85% din creșterea fizică și, tot atunci, se dezvoltă circuitele din creierul uman, care depind în foarte mare măsură de limbaj. Un copil cărui i se citește de foarte mic va avea abilități lingvistice și va fi mai inteligent decât un copil cărui nu i s-a citit. Știm cu toții faptul că lectura are un rol deosebit de important în formarea și dezvoltarea personalității oricărui individ, constituind o bază solidă pentru toată viața, dezvoltând capacități intelectuale, pregătind individul pentru viața în societate și socializare și toate acestea pot avea loc în spațiile bibliotecii din comunitatea sa cu ajutorul bibliotecarului sau...al tău.

Pentru a veni în întâmpinarea nevoilor de acest gen bibliotecii din toată lumea au creat servicii pentru diferite grupuri țintă: viitoare mămici, familii cu copii de până la doi ani, bunici și nepoți etc. Cu cât vârsta la care începe să frecventeze biblioteca este mai mică, cu atât copilul înțelege mai ușor că aici îi este locul și treptat acesta poate să

devină un mod de viață. Realizând o paralelă din punct de vedere al procentului din populație care folosește serviciile oferite de bibliotecă în USA, Europa (Țările Nordice care sunt plasate pe primul loc în lume în ceea ce privește educația) și România, rezultatele ar fi următoarele: peste 69% în USA, peste 90% în Țările Nordice, în România peste 12%. De ce diferențe așa de mari? Simplu. Oamenii sunt obișnuiți de la vârste fragede să folosească serviciile pentru care plătesc taxe și impozite.

Prin intermediul schimburilor de experiență, ne întâlnim cu profesioniștii care fac cinste meseriei de bibliotecar. Aceștia ne îndrumă și ne dau sfaturi de urmat atât pentru personalul care lucrează în bibliotecă, cât și pentru părinți, copii, tineri și bunici.

Cele ce urmează au fost adunate de bibliotecari dâmbovițeni cu ocazia consfăturilor

metodice sau participând la diferite cursuri de perfecționare profesională organizate la nivel local sau național. Trebuie să mulțumim în special lui Brandy Bates care, în cadrul unui atelier realizat la Biblioteca Națională a României, ne spune despre cum ar trebui să abordăm copiii pentru ca să îi pregătim pentru viață.

Așadar:

1. Începe să citești cât mai devreme copiilor. Cu cât începi mai repede, cu atât va fi mai ușor și mai bine.

2. Copiilor de la 0 la 3 ani, este important să le oferiți cărți ce conțin repetiții. Pe măsură ce cresc adăugați cărți previzibile și cu rime.

3. În timpul lecturii repetate a unei cărți previzibile, opriți-vă ocazional la o propoziție cheie și lăsați copilul să completeze cuvintele.

4. Citiți cât de des aveți timp pentru asta.

5. Stabiliți cel puțin un moment al zilei pentru povești în fiecare zi.

6. Țineți minte – arta ascultării este una dobândită. Se cultivă și se învață treptat – nu se întâmplă peste noapte.

7. Începeți cu cărți cu imagini care au doar câteva propoziții pe fiecare pagină, apoi treceți treptat la cărți cu mai mult text și mai puține imagini, spre a ajunge la cărți cu capitole.

8. Variați lungimea și subiectul lecturii, citiți atât ficțiune cât și non-ficțiune.

9. Pentru a încuraja implicarea, invitați copilul să întoarcă paginile atunci când e momentul.

10. Înainte de a începe să citiți un text, citiți întotdeauna numele cărții, autorul și ilustratorul, copiii învață astfel că cei care creează cărțile sunt oamenii, nu mașinile.

11. Prima dată când citiți o carte, discutați despre ilustrația de pe copertă – *Ce crezi că ne povestește cartea aceasta?*

12. În timp ce citiți, mențineți interesul ascultătorilor, implicați participanții întrebând ocazional – *Ce crezi că se va întâmpla mai departe?*

13. Cărțile cu imagini pot fi citite cu ușurință tuturor copiilor din toată familia, chiar dacă au vârste diferite. Dacă sunt mai mult de doi ani diferență între copii (și deci, diferențe sociale și emoționale mari), e mai bine să le citiți individual. Acest lucru necesită mai mult efort din partea părinților, dar beneficiile sunt pe măsură.

14. Evitați pasajele descriptive lungi, citiți-le doar cât timp imaginația și atenția copilului sunt capabile să vă urmărească. Nu e nimic greșit în a le scurta sau elimina. Citiți textul înainte de a le citi copiilor pentru a identifica astfel de fragmente, le puteți marca cu un creion, pe margine. Charles Dickens făcea acest lucru deseori când citea în public.

15. Dacă capitolele sunt lungi sau nu aveți destul timp în fiecare zi să terminați un capitol întreg, găsiți un moment de suspans la care să vă opriți. Lăsați audiența în așteptare, vor număra minutele până la următoarea lectură.

16. Permiteți ascultătorilor să se liniștească, să-și aranjeze picioarele și să-și pregătească mintea pentru poveste. Dacă e vorba de un roman, începeți prin a recapitula ce s-a întâmplat în fragmentul citit ieri. Atmosfera e foarte importantă pentru ascultare. Un mesaj autoritar precum – *Opriți-vă și liniștiți-vă! Stați drept! Fiți atenți!* – nu creează o atmosferă potrivită.

17. Dacă citiți o carte cu imagini, asigurați-vă că toți copiii pot vedea imaginile cu ușurință. La școală sau la grădiniță, cu copiii așezați în semicerc în fața dumneavoastră, așezați-vă ușor deasupra lor pentru ca cei din spate să poată vedea imaginile peste capetele celorlalți.

18. Când citiți un roman, așezați-vă astfel încât și dumneavoastră și copiii să vă simțiți confortabil. Nu citiți și nu stați în fața unor ferestre luminate puternic. Lumina va deranja ochii celor din auditoriu.

19. Amintiți-vă că oricui îi place o carte frumos ilustrată, chiar și unui adolescent.

20. Alocați timp pentru discuții după ce ați citit o poveste, fie că sunteți acasă sau la școală.

21. O carte stârnește o mulțime de gânduri, speranțe, frici și descoperiri. Permiteți-le să iasă la suprafață și ajutați copilul să le gestioneze verbal, în scris sau într-o exprimare artistică, în funcție de înclinația fiecăruia. Nu transformați discuțiile în interogatorii și nu insistați să scoateți o interpretare anume de la copil.

22. Fiți cât se poate de expresivi când citiți. Dacă este posibil, schimbați tonul vocii pentru a se potrivi cu dialogul. Ajustați ritmul pentru a-l potrivi cu povestea. În timpul unei părți cu suspans, încetiniți și coborâți-vă vocea.

23. Cea mai comună greșală la cititul cu voce tare – fie că este vorba de un copil de 7 ani, fie un adult de 40 – este cititul prea rapid. Citiți destul de lent pentru a permite copiilor să-și vadă imaginile din carte fără să se simtă grăbiți. Atunci când citiți repede, nu mai aveți timp să fiți expresivi.

24. Citiți cartea înainte de a o citi cu voce tare. Această lectură în avans vă permite să identificați pasaje pe care doriți să le scurtați, eliminați sau pe care să le dezvoltați.

25. Dați viață autorului și cărții acestuia. Căutați informații personale despre autor pe internet și citiți mereu informațiile de pe coperta cărții. Spuneți audienței ceva despre autor, fie la început, fie după ce ați terminat povestea. Acest lucru le transmite mesajul – cărțile sunt create de oameni, nu sunt făcute de mașini.

26. Adăugați o a treia dimensiune cărții, ori de câte ori este posibil. De exemplu, să aveți pregătit un pahar cu creioane mov în timp ce citiți Harold și creionul mov, scrisă de Crocket Johnson (Editura Arthur).

27. Încurajați membrii familiei care locuiesc departe să se înregistreze citind povești care pot fi trimise copilului. Invitați alți profesori/educatoare, părinți și celebriți locale să citească copiilor (cum ar fi un polițist din localitate).

28. Pentru cititorii reticenți sau copiii mai activi este dificil să stea liniștiți și să asculte. O foaie de hârtie și creioane colorate le țin mâinile în timp ce ascultă.

29. Tații ar trebui să facă un efort suplimentar pentru a citi copiilor lor. Din cauză că majoritatea educatoarelor și învățătoarelor sunt femei, băieții asociază cititul ca fiind o ocupație feminină sau legată de școală. Și, din păcate, prea mulți tați preferă să fie văzuți că joacă fotbal în curte cu băieții lor decât ducându-i la bibliotecă. Nu din întâmplare notele băieților au scăzut dramatic în ultimele 3 decenii. Implicarea timpurie a tatălui în lecturi și povești poate contribui mult la a poziționa cărțile la același nivel ca și sportul, în lumea băieților.

30. Când copiii vor să citească e mai bine ca acea carte să fie prea ușoară decât prea grea, așa cum o bicicletă de începător e bine să fie prea mică decât prea mare.

Punem aceste sfaturi, cărora noi le-am dat viață în biblioteci mici din județul Dâmbovița în ultimii ani, la dispoziția tuturor celor care doresc un viitor mai bun pentru copii noștri, pentru noi. Lucrând împreună prin intermediul bibliotecilor din comunități mici putem transforma visurile în realitate.

...în România bibliotecile sunt încă în viață. Folosiți-le!

Ulăduț Andreescu

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița

Ziua internațională a persoanelor vârstnice

Ziua internațională a persoanelor vârstnice este marcată în fiecare an la data de 1 octombrie pentru promovarea drepturilor acestora, prin încurajarea de a participa activ la viața economică, politică, socială și culturală, dar și pentru promovarea unei imagini pozitive a îmbătrânirii, lipsită de discriminare, prin incluziune socială.

Această sărbătoare a fost instituită în 1990 de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, iar printr-o serie de rezoluții ulterioare s-au cerut guvernelor statelor membre ONU să elaboreze cu prioritate programe vizând sprijinirea persoanelor de vârstă a treia.

Potrivit ONU, la nivel mondial, populația de peste 60 de ani este estimată să ajungă la 1,4 miliarde în 2030. La nivel european, speranța de viață atinge, în 2050, valoarea medie de 81 de ani la femei și 75 de ani la bărbați.

Uniunea Europeană în ansamblu se confruntă cu o îmbătrânire a populației. Potrivit unui studiu demografic publicat în anul 2015, de Oficiul European de Statistică (Eurostat), până în anul 2080, aproape 30% din cetățenii Uniunii Europene vor avea vârsta de 65 de ani sau peste.

În România, potrivit aceluiași studiu, segmentul populației vârstnice va înregistra o tendință accelerată de creștere. Dacă în 1990, persoanele în vârstă de 60 de ani și peste, reprezentau 10,3% din totalul populației, pentru anul 2080 se preconizează un procent de peste 21,8%.

Acest fenomen al îmbătrânirii populației implică necesitatea acordării unei atenții sporite nevoilor speciale și problemelor cu care se confruntă

persoanelor în vârstă, în special în privința riscului sărăciei și excluziunii sociale.

În acest sens Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița a sărbătorit în data de 2 octombrie, în cadrul Sălii Multimedia – Internet, Ziua Internațională a Vârstnicilor printr-o întâlnire cu membri Clubului Pensionarilor Activi, „*tineri pensionari*” activi, uniți, plini de viață.

Întâlnirea a avut ca temă de discuție „*Rolurile vârstei a III-a*” cu exemple personale despre modalitățile prin care bunei pot fi implicați activ în societate și despre acceptarea vârstei de pensionare.

Doamnele și domnii, *tineri pensionari*, au afirmat că:

– „*suntem aici o familie fericită, bucuroasă și împlinită. Impresionante cuvintele de prețuire la adresa noastră din partea generației tinere. Iubirea și bucuria citită pe fețele tinerilor, ne arată că am lăsat lucruri bune în urma noastră și suntem unele din modelele de urmat.*”

– „*într-o atmosferă cu iz sărbătoresc am fost primiți cu drag, unde prețuirea, respectul, bunul simț, profesionalismul ne-au făcut să ne simțim musafiri doriți și apreciați.*”

Parteneri ai acestei întâlniri au fost:

- Fundația Andrei
- Farmacia Catena
- Farmacia Hyperici

Florina Rotaru

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița

Biblioteca trăiește în prezent, dar se concentrează pe viitor

Trăiește... și se străduiește „să respire” aer proaspăt, nou, împreună cu utilizatorii săi, care nu sunt deloc puțini și dezinteresați, așa cum poate părea...

Într-o lume în care urâtul, vulgaritatea, grosolănia și incultura fac casă bună cu zgomotul iscat de manele, claxoanele bolizilor și de stridențele faunei politice, cine se mai gândește și la bunul gust?

Într-o societate în care pe toate canalele media se promovează ridicolul, ignoranța într-un mod agasant, repetitiv... cui revine rolul de a deschide drumul către cunoaștere, informare, educație, nou și frumos???

În primul rând familiei... pentru că familia este datoare să deschidă porțile către cunoaștere, să contureze caractere, atitudini, aptitudini, să educe și să susțină preocuparea pentru frumos.

Apoi școala...rolul primordial pe drumul cunoașterii revine incontestabil școlii. Dacă aceasta reușește să inducă nevoia și plăcerea de a gusta o frază frumoasă, de a încerca o idee originală, de a frecventa curent lumea artelor, de a încuraja și susține interesul pentru cultură, atunci publicul va evolua.

Șiii... BIBLIOTECA!...da! ...biblioteca publică, pentru că reprezintă un context de formare a personalității, alături de familie și școală și poate fi un punct de reper în existența fiecăruia dintre noi.

Sau nu?...Atunci ar trebui sa fie! Sigur...Pe harta obiectivelor importante din frumosul nostru oraș, bifăm, recunoscându-i importanța și

Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu”.

Pivot al comunității, un organism viu în continuă creștere, această instituție are menirea de a fi la dispoziția oamenilor prin serviciile și programele pe care le oferă în mod gratuit, nediscriminatoriu și are misiunea nobilă de a transmite cunoaștere prin intermediul tuturor resurselor disponibile, de a servi interese de informare, educație, recreere. Și pentru că noi, bibliotecarii, credem în această misiune nobilă, dar și pentru că suntem plini de viață, deloc plictisitori, adevărați profesioniști, știind să împletim frumosul cu plăcutul și utilul, am organizat programul „Vacanță la bibliotecă”, program care a prins atât la copii cât și la părinți.

A fost gândit ca un program recreativ, cu activități ingenioase, diversificate, distractive, destinate elevilor de curs primar și gimnazial și în acest an s-a derulat în perioada 3 iulie-11 august 2017, pe grupe de 25-30 de copii, coordonate de bibliotecari, cu ajutorul partenerilor și în locații diferite, dar și în aer liber.

Paleta temelor e variată și atractivă: *Să ne cunoaștem prin joc* – încurajând abilitățile de comunicare și socializare am făcut cunoștință într-un mod plăcut, prin jocuri interactive. *Micii contabili* – un subiect de actualitate, o abordare nouă, pe specificul vârstei am învățat cum să facem economii, cum să câștigăm bani, la ce să renunțăm și cum să negociem atunci când e vorba de câștigul nostru, prin bunăvoința doamnei Gabriela Anghel, președinta CECCAR Dâmbovița

În lumea teatrului – o temă de suflet, pentru mulți, prin care am dorit să inducem gustul și

interesul pentru arta nemuritoare a teatrului, dar și deprinderea unor cunoștințe necesare interpretării artistice, prin sprijinul actriței Camelia Varga, de la Teatrul „Tony Bulandra” Târgoviște.

Să fim isteți! Să fim atenți! – activitate concentrată pe stimularea interesului pentru jocurile logice și de strategie, dar și pe deprinderea tehnicilor de învățare rapidă și identificarea stilului propriu de învățare, totul cu ajutorul psihologului Mihaela Ghercă.

Vizităm și învățăm – aici am bifat vizitarea obiectivelor importante din orașul nostru, beneficiind de sprijinul instituțiilor partenere.

Party la bibliotecă – ne-am exprimat liber, artistic, momente pregătite individual sau în grup, am dansat, am cântat, am recitat, ne-am distrat și am premiat pe toții participanții. Cu mic cu mare, părinți, bunici și frați mai mici s-au bucurat de spectacol și candoare, promițând să revină și la alte programe de vacanță. Primăria Târgoviște a alocat un fond pentru achiziționarea de cărți, ce au fost date ca premii tuturor participanților la acest amplu program.

Și astfel s-a ajuns la cea de-a 9-a ediție, ceea ce spune multe, ...bune și frumoase despre micii beneficiari, despre noi bibliotecarii, cei implicații și dedicați, care prin dăruire și respect față de

meserie, de public – cititori și nu numai – am făcut viabil și posibil derularea cu succes a acestui longeviv proiect.

„E ceva să ai o bibliotecă, dar e și mai mult să te servești de ea cu înțelepciune!” Cu înțelepciune se folosesc cititorii noștri de toate serviciile pe care le pune la dispoziție biblioteca, cu talent, dragoste pentru ceea ce facem și respect pentru oameni, îi așteptăm noi, bibliotecarii de fiecare data.

Claudia Chebac și Camelia Petre

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița

Dialog între actualii și viitori dascăli: Programul „Pedagogia – de la clasici la contemporani”

În mai multe țări, așa numita Ziuă a profesorului este ziua specială de apreciere a cadrelor didactice.

În unele dintre statele lumii, ziua este sărbătorită la sfârșitul primei săptămâni din luna octombrie, în timp ce în altele este celebrată într-o zi lucrătoare. Din anul 1994, UNESCO a stabilit ca Ziua Internațională a Profesorului / Educației să fie sărbătorită în fiecare an pe 5 octombrie.

Intrată de câțiva ani în calendarul de activități al Bibliotecii Județene „I. H. Rădulescu” Dâmbovița, Ziua Internațională a Educației a fost marcată, începând din 2016, cu un program deosebit prin complexitatea momentelor, la care au contribuit Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița, Colegiul Național

„Constantin Cantacuzino” și Liceul de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște.

La originea acestui program a stat inițiativa Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița și a Bibliotecii Județene „I. H. Rădulescu” Dâmbovița de a organiza, cu ocazia Zilei Educației, un concurs dedicat în exclusivitate elevilor de liceu ce se pregătesc pentru cariera de cadru didactic.

Astfel, alături de Colegiul Național „Constantin Cantacuzino” din Târgoviște, singura instituție de învățământ dâmbovițeană cu clase de profil pedagogic, s-a decis organizarea unui concurs de cunoștințe și abilități, în care zece echipe mixte de doi elevi (unul de clasa a IX-a, celălalt de clasa a X-a), selectați dintre cei cu performanțe deosebite, să-și demonstreze cunoștințele acumulate prin studiu, dar și abilitatea de a răspunde prompt și eficient, în contextul apariției unor situații dificile, în activitatea la clasă.

Succesul acestei inițiative în 2016, a determinat organizarea unei a doua ediții la 5 octombrie 2017, păstrându-se genericul „Pedagogia – de la clasici la contemporani” și partenerii din mediul educațional.

Această a doua ediție s-a bucurat de prezența reprezentanților autorităților locale, printre care și președintele Consiliului Județean Dâmbovița, Alexandru Oprea, care a ținut să evidențieze

recunoștința pe care o poartă profesorilor săi: „Personal, azi vreau să vă mărturisesc faptul că le sunt dator și recunoscător oamenilor care mi-au deschis drumul către cunoaștere. Nu voi uita niciodată că datorită lor am devenit mai bun, mai încrezător, mai responsabil.”

O surpriza a constituit prezența sopranei de renume internațional Felicia Filip, ea însăși cadru didactic universitar, care, pe lângă frumoasele cuvinte adresate în deschiderea evenimentului, a purtat un dialog interesant cu numeroșii elevi prezenți în sala de conferințe a bibliotecii județene.

Punctul central al programului a fost, ca și în anul trecut, concursul în care și-au demonstrat cunoștințele și abilitățile cele mai bune eleve ale claselor cu specializarea pedagogic ale Colegiului Național „Constantin Cantacuzino”, pregătite de profesorii Florentina Radu, Cristina Marin, Lavinia Râpeanu și Alexandru Ștefănescu. Toate participantele au fost premiate cu lucrări de specialitate, utile în pregătirea lor, achiziționate prin fondul asigurat de către Primăria Municipiului Târgoviște.

În paralel, s-a desfășurat un dialog susținut între cadrele didactice (printre care și conducerea Inspectoratului Școlar Județean Dâmbovița) și elevii prezenți în sala de conferințe, centrată pe propunerile de îmbunătățire a sistemului de învățământ românesc.

Momentele de dialog și concurs au fost completate cu o prezentare susținută de Raluca Stan, elevă a Colegiului Național „Constantin Cantacuzino” – „Istoria școlii dâmbovițene”, dar și cu momente muzicale în interpretarea elevilor Liceului de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște, coordonați de profesoara Oana Preda.

Alexandru V. Ștefănescu

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

Salonul Editorial „Ion Heliade Rădulescu” – ediția a XVI-a

Salonul Editorial „Ion Heliade Rădulescu” desfășurat în perioada 8-10 septembrie 2017 poate fi asemuit de bună seamă cu o adevărată bunăvestire care anunță toamna culturală din vechea cetate a Târgoviștei.

Anul acesta Salonul de carte de la Târgoviște, ajuns la cea de-a XVI-a ediție, a venit cu un program extrem de atractiv de evenimente, autori renumiți și, bineînțeles, cele mai spectaculoase reduceri la cărțile unora dintre cele mai importante edituri din România.

Timp de patru zile, Salonul de carte de la Târgoviște și-a ținut ușile deschise, având un program generos de vizitare cuprins între orele 10-21. În pofida faptului că, în prezent, alte surse de informație lasă tot mai puțin teren cărților, numărul sporit al vizitatorilor a demonstrat că oamenii mai au nevoie de ele. Principalii oaspeți ai târgului au fost de departe părinții și copiii lor. De altfel, oferta editurilor a fost pe măsura cerinței cititorilor. Edituri de prestigiu distribuitoare de carte românească și-au prezentat oferta, publicul având astfel posibilitatea de a alege cărți din diverse domenii. O simplă plimbare prin scuarul primăriei Târgoviște le-a adus târgoviștenilor nebănuite surprize și, mai ales, cele mai proaspete cărți în biblioteca personală.

Este interesant de luat în seamă modul în care, și de această dată, salonul de carte de la Târgoviște s-a dorit a fi o frumoasă campanie socială și culturală care și-a propus să încurajeze lectura în rândul tinerilor și, mai ales, în rândul celor care ar vrea să citească

Editurile și instituțiile editoare participante la ediția

din acest an au fost: ALL; Arhiepiscopia Târgoviștei; Bibliotheca; Cetatea de Scaun; Eikon; Humanitas; Niculescu; Singur; Tritonic; Meteor Press; Paralela 45; Tipografia Moldova; Centrul EUROPE DIRECT Târgoviște; Centrul Județean de Cultură Dâmbovița; Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște; Societatea Astronomică Română de Meteori.

Prima zi din cadrul Salonului a debutat cu lansarea volumelor: „Diaconul Coresi – ctitor de limbă română, misionar al credinței străbune și slujitor devotat al neamului românesc”, „Catedrala mitropolitană din Târgoviște – simbol al efervescentei misionare, spirituale și culturale muntene – 500 de ani de la începutul ridicării ei”, „Adevărul și frumusețea credinței creștine – îndrumător pentru tinerii de azi”, „Ieromonahul Macarie și excelența tipografică de la Târgoviște în secolele XVI-XVIII”, „Tinerii în comunitatea parohială”, „Cultul bisericesc – descoperirea prezenței dumnezeiești în comuniune de credință”, „Arta – expresie a frumuseții dumnezeiești”, „Mănăstirea Stelea” – lucrări apărute sub egida **Editurii Arhiepiscopiei Târgoviștei** și prezentate de pr. consilier **Marian Puiescu**.

În cea de-a doua zi a Salonului editorial, Editura **Tritonic** a propus spre dezbatere volumele: „Domino (antologie mystery)” – autori: **Lucian Dragoș Bogdan, Daniel Timariu, Teodora Matei, Anamaria Ionescu, Bogdan Hrib**; „Zodiac (seria Sergiu Manta, vol. 2) – autor: **Anamaria Ionescu**; „Un glonț pentru Julieta (poezie)” – autor: **Tony Mott**; Efectul Mandela (seria *Biblioteca de pe scări*) – autor: **Petru Berceanu**; „Patimile doamnei ministru (seria *Stelian Munteanu*) – autor: **Bogdan Hrib**. Maratonul lucrărilor celei de-a doua zi este continuat de Editura Eikon cu volumele:

„Abandonații” (roman) – autor: Dr. **Vladimir Opalcu**; „În corp de val. Poezie italiană contemporană”, „În alt timp, în alt loc” – autor: **Umberto Piersanti**; „Amintiri din Alzheimer” – autor: **Alberto Bertoni**; „Sinfonietta/Sinfonietta” – autor: **Amedeo Anelli** – Ediții îngrijite și traducere de **Eliza Macadan**; „Rezervația de himere” – autor: **Ion Țoanță**; „Autoportrete în oglinzile cărților” – autor: **Vianu Mureșan**; „Politică și demografie în România comunistă (1966-1989)” – editori: **Raluca Nicoleta Spiridon, Liviu Marius Bejenaru**;

„Surghiunul – Drumul pătimirilor prin Siberia de gheață – Mărturisiri ale victimelor regimului comunist de ocupație – 76 de ani de la prima deportare în masă din 13 iunie 1941” – autori: **Maria Nestor-Șoimu, Elena Șoimu-Postolachi**; „Imaginea fără frontiere” – autor: **Dorin Ștefănescu (coord.)**; „Soarele cenușiu al dimineții. Iubire și teroare în vremea revoluției” – autor: **Adriana Gurău**; „La masa presei – Memoriile unui jurnalist sportiv” – autor: **Adi Dobre**; „Ioan Petru Culianu – Ipostazele unui eretic” – autor: **Raul Popescu**; „Pustiul binelui – Eseuri filosofice” – autor: **Horia V. Pătrașcu**; „Imaginarium” – autor: **Sorin Tunaru**; „Lumina din umbra mamei (roman)”, „Interval. În căutarea fericirii (eseuri)” – autor: **Elena Luminița Burlacu**; „Plotin – Despre nemurirea sufletului” – traducere din greacă și interpretare de **Dan Tomuleț**; „Heralda”, „Apter” – autor: **Sergheie Bucur** – Invitați: **Eliza Macadan, Raluca Nicoleta Spiridon, Liviu Marius Bejenaru, Cristian Crăciun, Silviu Moldovan, Sergheie Bucur, Ion Țoanță**.

În după-amiaza aceleiași zile Editura **Singur** a lansat volumele: „O noapte de iubire (poezie)”, „Surâsul vieții (poezie)”, „Zborul iubirii (poezie)”, „Printre gânduri desculțe (poezie)” – autor: **Viorel Birtu-Pirăianu**; „Poeme întomnate (poezie)” – autor: **George Ioniță**; „Lacrimi christice (poezie)” – autor: **Ion Țoanță**; „Pași peste margine de timp (poezie)” – autor: **Mihaela Banu**; „Izvorul vieții – Cântec pentru soare (poezie)” – autor: **Alex Vâlcu**; „Simfonia unui dor (poezie)” – autor: **Mihaela Mircea**; „Să crezi în vise (roman)” – autor: **Maria Dobrin**; „Umblând pe-aici (proză scurtă)”, „Scrum (poezie)” – autor: **Ștefan Doru Dăncuș**; „STYX (poezie)”, „Filoverba – repere critice (vol. III)”, „Filoverba magna – repere critice – antologie (critică literară)” – autor: **Dan Șalapa**; „Omul din acea Dacie care a avut numărul 1501 când a ieșit pe poarta doi a uzinei de la Colibași (roman SF)” – autor: **Gabriel Cazan**; „Extras din memoria universului (proză scurtă)” – autor: **Anghel Zamfir Dan**; „Neuitatele vremi... (proză scurtă)” – autor: **Grigorie M. Croitoru**; „Vise scurte de vineri (poezie)”, „Privire prin fereastra cu geamuri sparte (poezie)” – autor: **Dan C. David** (Autor distins cu premiul revistei Itaca – Dublin, pentru „Cartea anului 2016”); „Volume de aer II (poezie)” – autor: **Emanuel Pope**; „Devenirea prin suferință (roman)” – autor: **Grig Gociu**; „Elegiile întoarcerii (poezie)” – autor: **Viorel Ploeșteanu**.

Ultima zi a Salonului editorial s-a bucurat de prezența **Editurii Bibliotheca**, editură locală, care datorită calității deosebite a lucrărilor scoase dar și a conținutului acestora, ocupă un loc important pe piața editorială. Au fost lansate volumele: „Joc prin iarba firii (poezie)” – autor: **Florea Turiac**; „Revanșa lecturii (critică literară)” – autor: **Nicolae Oprea**; „Amintiri din clepsidră (poezie)” – autor: **Carmen Georgeta Popescu**; „Triada literatorilor istorici. Heliade • Eminescu • Caragiale (istorie literară)” – autor: **George Coandă**; „Eu, agenția mea de știri (proză)” – autor: **Savian Mur**; „Chipuri ale Ochlocrației (eseu)” – autor: **Pompiliu Alexandru**; „Ecaterina

(nuvelă)” – autor: **Maria Mirea**; „Alte exerciții de admirare (critică literară)” – autor: **Nicolae Ionel**; „Târâtoare” (poezie) – autor: **Savian Mur**; „Agremin și încă ceva (metaroman)” – autor: **Corin Bianu**; „Emanoil Toma (monografie)” – autor: **George Toma Veseliu**; „Bârfa neuronilor / Raport de gardă... fără zgardă (epigrame)” – autor: **Kir Papas**; „Estetismul (critică literară)” – autor: **Vladimir Streinu**; „Constantin Eretescu (monografie)” – autor: **Iordan Datcu**; „Năvala norilor, vol. II (roman)” – autor: **Iulian Moreanu**; „Din viața unui șoarece de bibliotecă sau Cum te poți împlini prin cultură (memorialistică)” – autor: **Gheorghe Buluță**; „Ioșca, Sică și Mitică (proză)” – autor: **Nicolae Vasile**; „Totul prezenței în „Literere” sau Cum am trecut rub(r)iconul (critică literară)” – autor: **Mihai Cimpoi**; „Confreria. Convorbiri și confesiuni. O istorie a Societății Scriitorilor Târgovișteni în interviuri, Vol. II (istorie literară)” – autor: **Mihai Stan**; „Bibliotheca XX. Din istoria unei edituri târgoviștene (istorie literară)” – autor: **Mihai Stan și Alexandru Muscalu**; „Manual de Radio Orientare (ARDF)” – autor: **Pavel Babeu (YO9TW)**; „Istoria Târgoviștei. O Cetate Eternă a românilor. Cronologie enciclopedică (istorie)” – autor: **George Coandă**; „Târgoviște – ore astrale ale cetății. Analecte (istorie)” – autor: **Victor Petrescu și Mihai Stan**; „Am ratat eternitatea (poezie)” – autor: **Constanța Popescu**; „Școala prozatorilor târgovișteni. Receptarea critică a operei lui Alexandru George (critică literară)” – lucrare prezentată de **Mihai Stan, Victor Petrescu și George Coandă**.

Salonul de carte de la Târgoviște a devenit în timp un loc al întâlnirilor cu oameni și cărți. Entuziasmul colectiv, grupurile de elevi care vin la câte o lansare sau unii care vin din pură curiozitate și prin hazard ajung să facă o alegere bună, standurile decente, marcate de simplitate, în care noutățile îți sar repede în ochi dar și standurile inedite, în care elemente hibride, din afara cărților, fac corp comun cu acestea, reprezintă o adevărată provocare ce au făcut din Salonul de carte de la Târgoviște un orașel în miniatură, un oraș al cărților.

Daniela Iordache

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița

Cartea vs. Filmul... la Biblioteca Orășenească Titu

„A construi o bibliotecă înseamnă a crea o viață. Biblioteca nu va fi niciodată o colecție întâmplătoare de cărți.”

Carlos María Domínguez

Biblioteca Orășenească Titu – punct de informare europeană, prin activitățile sale de animație socio-culturale și educative, a devenit una din cele mai importante instituții de cultură din orașul Titu, transmitând mai departe dragostea pentru tot ce reprezintă: cultură, artă, tradiție, civilizație și neam, făcându-se cunoscută atât în localitate, județ, țară dar și în afara granițelor.

Misiunea sa este de a oferi utilizatorilor săi: informație de calitate, studiu, lectură și recreere, gratuit și nediscriminatoriu și cunoaștere prin baza de date a colecțiilor pe care le deține.

De asemenea, biblioteca oferă membrilor comunității spații unde aceștia continuă să învețe, dezvoltându-și abilitățile de bază, necesare pentru participarea la viața socială, culturală și economică a comunității. Aceasta presupune dezvoltarea culturii generale, studierea limbilor, dezvoltarea abilităților de lectură, dezvoltarea competențelor tehnologice etc.

Un loc deosebit în activitatea bibliotecii ocupă promovarea cărții și a lecturii. Prin activitățile organizate diferențiat pentru diferite categorii de utilizatori biblioteca stimulează ideile, discuțiile, cultura dialogului și implicit creativitatea.

Prin activități practice, proiecte interactive și programe educaționale, Biblioteca Orășenească Titu oferă, utilizatorilor tineri, suport și îndrumare, în vederea alegerii conștiente a unei cariere.

Unul dintre cele mai noi servicii de bibliotecă este „CinEd –Educație pentru copii și tineri cu și prin film în vederea alegerii în mod conștient a unei cariere”, prin programul EduCaB, unde copii și tinerii au șansa să descopere diversitatea cinematografiei europene și în același timp să-și dezvolte capacitatea de analiză critică, să acumuleze cunoștințe în privința limbajului cinematografic și a procedurilor utilizate în film, de a înțelege și interpreta un mesaj audio-vizual, precum și să se apropie de cinematografie ca artă și industrie.

Acest serviciu a fost implementat în urma unor activități CinEd în județul Dâmbovița, în cadrul parteneriatului strategic pe termen lung dintre Societatea Culturală NexT și platforma națională România EduCaB via Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița și Centrul EUROPE DIRECT Târgoviște, având ca scop creșterea capacității bibliotecilor publice de a răspunde nevoilor locale, canalizând resurse educaționale pentru activarea unor mecanisme de dezvoltare durabilă în comunități.

Un prim pas în derularea acestui serviciu de bibliotecă, au fost sesiunile de instruire și formare adresate facilitatorilor educaționali cât și a bibliotecarilor publici organizate la sediul Bibliotecii Județene Dâmbovița, având ca invitați speciali, critici de film, actori, regizori etc. În timpul sesiunilor am fost instruiți cum să folosim platforma online, cum să descărcăm filmele din catalogul CinEd în vederea organizării de proiecții.

Al doilea pas a fost implementarea acestui serviciu, ce a fost primit cu entuziasm de către copiii și tinerii din comunitate.

Astfel că, la prima întâlnire cu filmul european „Shelter/Adăpostul” Bulgaria, 2010 scenariu și regie – Dragomir Sholev, cei prezenți au urmărit povestea lui Radostin, un copil de 12 ani, ai cărui părinți prea ocupați cu sportul, gătitul și polemicile despre politică, n-au timp să observe că el a crescut. Cei doi se confruntă cu dispariția lui Rado, care ajunge în compania unor prieteni nepotriviți pentru el, Courtney și Tenx.

După vizionarea filmului, copiii s-au bucurat de prezența unui invitat surpriză, și anume, Andra Petrescu, absolventă a Facultății de Film din cadrul UNATC I.L. Caragiale București, secția Comunicare Audiovizuală care le-a împărtășit din experiența sa profesională de critic de film.

Un al treilea pas foarte important, a fost deplasarea către platourile de filmare *Moromeții 2* la Talpa – Ogrăzile, județul Teleorman, unde am învățat despre regie, tehnică și proiecție cinematografică, alături de actori consacrați precum: Marian Râlea, George Mihăiță și Compania TV& Film Production.

Cea de-a patra etapă și foarte importantă pentru orașul Titu – peste 150 de tineri au participat la castingul organizat de Libra Film Production, în vederea realizării secvenței destinată manifestației studenților din 8 noiembrie 1945. Tinerii – utilizatori ai Bibliotecii Orășenești Titu – vor participa ca figuranți la filmările din filmul *Moromeții 2*, alături de Horațiu Mălăele.

În general, e greu să nu recunoaștem însă că un film atinge mai greu complexitatea unei cărți, personaje, intrigi, povești care se întrepătrund, planuri paralele sunt mai ușor de manevrat într-o carte, unde cititorul își construiește în minte o imagine de ansamblu, fără a fi constrâns vizual.

Pe de altă parte, filmul are marele avantaj de a transmite un mesaj puternic. Metamorfoza dintre vizual și textual, pusă într-o poveste de impact, are darul să te țină lipit de ecran.

Un moment foarte important pentru Biblioteca Orășenească Titu, a fost participarea la Forumul „Cultura în Educație” în luna octombrie a acestui an și a avut ca teme: *Calitatea și Sustenabilitatea*,

respectiv „*Inspiră – Puterea exemplor pozitive de implicare a culturii în comunitate*”, unde am participat cu prezentări alături de Denisa Bodi, bibliotecar la Biblioteca Comunală Mătăsaru și reprezentanți ai România EduCab.

Astfel prin implementarea noului serviciu de bibliotecă „*CinEd – Educație pentru copii și tineri cu și prin film în vederea alegerii în mod conștient a unei cariere*”, aducem copii și tinerii mai aproape de bibliotecă.

Mulțumesc, pe această cale: România EduCab, CinEd, Societății Culturale NexT, Bibliotecii Județene „*Ion Heliade Rădulescu*” Dâmbovița, EUROPE DIRECT Târgoviște, Libra Film Production, Primăriei Orașului Titu și Consiliului Local Titu pentru implementarea și susținerea noului serviciu de bibliotecă în orașul nostru!

Grigorescu Nicoleta Liliana
Biblioteca Orășenească Titu

Poveștile primilor aviatori civili din România se spun la Gura Ocniței!

Gura Ocniței este o comună în județul Dâmbovița, Muntenia, România, formată din satele: Adâncă, Gura Ocniței, Ochiuri și Săcueni. Ca și în alte câteva zeci de biblioteci publice din județul nostru, aici se întâmplă lucruri deosebite prin programul EduCaB România și toate acestea prin intermediul bibliotecarului, a celui care dă viață acestor instituții de educație și cultură.

Așa cum spuneam, la noi la bibliotecă se întâmplă multe, iar astăzi vă voi povesti despre cele întâmplate în data de 8 septembrie 2017.

De ceva vreme circulă prin comuna noastră (care numără aproape 10.000 de locuitori) vestea că organizăm întâlniri cu diferite personalități locale la care se discută despre domenii și meserii mai puțin cunoscute publicului larg pentru ca ai noștri copii și tineri să poată să aleagă o școală care să le permită un viitor, o carieră de urmat. În sensul celor arătate, comunitatea din Gura Ocniței a avut șansa să participe la un curs atelier, unde s-au spus povești despre primii aviatori civili din

România la care și-au adus contribuția și fii ai satului, foști piloți.

„Sunt niște povești absolut incredibile. Încercăm să venim în sprijinul tinerilor. Important este să ne alegem modelele corecte, modelele bune.”, a explicat Mihai Lupu – unul dintre inițiatorii EduCaB România.

Sunt repere care i-au atras atenția președintelui țării – Klaus Johannis, promotor al proiectului „România educată”, astfel că doi consilieri din cadrul Administrației Prezidențiale, Nicoleta Nicolae și Laurențiu Ștefan, au participat la atelierul curs „Introducere în modernitate – Poveștile primilor aviator civili din România”. La final cei doi consilieri ai președintelui au spus că „s-au aflat în ziua potrivită, la locul potrivit”.

Tot în cadrul atelierului copiii au aflat cu surprindere că, unul dintre consilierii de stat ai Administrației Prezidențiale, este o fiică a comunei noastre, care le-a vorbit despre cât de mult te poate ajuta în viață deprinderea de a citi. Cităm: „Cărțile ne conectează cu toată lumea! Cărțile sunt foarte frumoase. Dacă am avea un pic de timp sau un pic de voință...Cărțile vă pot ajuta, vă pot fi prieteni foarte buni. Poate că acum nu înțelegeți, dar nu este o chestie așa nasoală să citim. De fapt, este extraordinar. Este foarte interesant.”, a mărturisit Nicoleta Nicolae. Bineînțeles, că a adus pentru noi daruri, cărți din biblioteca personală.

Cu acest prilej au fost alături de noi și președintele Consiliului Județean Dâmbovița împreună cu doamna deputat Claudia Gilia, care au îndemnat copiii să descopere plăcerea de a citi, chiar dacă li se pare mai ușor să acceseze internetul sau să folosească un audio book. Alexandru Oprea a constatat cu bucurie că în comuna noastră se întâmplă acțiuni care îi ajută pe tineri să aleagă calea corectă și ne transmite mesajul: „...ușor-ușor,

trebuie să ne aplecăm și atât spre latura culturală, cât și spre cea care ne mângâie sufletul și ne încurajează să devenim mai buni”.

Cuvinte de apreciere a avut și Agnes Erich – managerul Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, care, a precizat: „Tot ceea ce se întâmplă în comuna Gura Ocniței din punct de vedere cultural se datorează domnului primar și inimoasei bibliotecare Steliana Mițoi. Această comună s-a confruntat și cu perioade grele, în care biblioteca urma să fie desființată, iar acum funcționează bibliotecile în 3 sate componente ale localității. (...) Îl felicit și pe domnul Mihai Lupu pentru că acest proiect EduCaB are în vedere bibliotecile mai puțin vizibile, adică cele din mediul rural. Faptul că bibliotecile din Dâmbovița sunt partenere în acest proiect este un lucru bun pentru noi. Astfel, s-au dotat cu carte mici, și, bineînțeles, s-au organizat activități culturale deosebite cu mare impact la public”.

Primarul Sorin Ioniță a mărturisit că se bazează pe copiii de azi, că vom pune umărul la reconstrucția comunei, o localitate frumoasă și cu tradiții fundamentale. Și, ca să le stimuleze setea de cunoaștere, a vorbit câte puțin despre Traian Vuia, Aurel Vlaicu și Mircea Cantacuzino, nume importante pentru istoria aviației românești.

Le mulțumim tuturor pentru această minunată activitate, dar mai ales metodistului Bibliotecii Județene Ion Heliade Rădulescu Dâmbovița, Vlăduț Andreescu, care coordonează voluntar programul EduCaB în bibliotecile dâmbovițene și suntem mândri și, în același timp bucuroși, să avem copii care sunt interesați să cunoască istoria României și a comunei noastre!

Steliana Mițoi

Biblioteca Comunală Gura Ocniței

Biblioteca, prietenă ce îndeplinește visuri

„Toate visurile noastre se vor realiza,
dacă avem curajul să le urmăm.”
Walt Disney

Povestea noastră a început pe 26 februarie 2016, într-o sâmbătă ploioasă la Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu Dâmbovița”. Atunci i-am cunoscut pe Mihai Lupu de la România EduCaB și pe Ollie Olabinri, reprezentatul în România al Fundației Memoriale Române Mircea și Dan Cantacuzino.

România EduCaB este o platformă națională, inter-instituțională, inter-disciplinară lansată în 2015, cu scopul de a crește capacitatea bibliotecilor publice de a răspunde nevoilor locale, catalizând resurse educaționale pentru activarea unor mecanisme de dezvoltare durabile în comunități. România EduCaB își propune să sprijine procesul de creștere a capacității bibliotecilor publice de a funcționa ca centre de resurse pentru comunitățile locale, oferind platforma instituțională pentru ca diverse organizații și grupuri informale să se implice direct, prin implementarea unor proiecte pe domeniul lor de expertiză, lărgindu-și astfel grupul țintă și aria de acoperire.

Fundația Memorială Română Mircea și Dan Cantacuzino are drept misiune sprijinirea și încurajarea celor care inițiază și susțin proiecte culturale românești și să amintească tuturor că avem o moștenire ce trebuie perpetuată peste generații.

Cu ocazia despre care vă spuneam, am participat la un curs atelier motivațional și cu ajutorul celor doi buni „formatori” am făcut o scurtă incursiune în istoria aviației, am descoperit figuri remarcabile ale industriei aviației române, le-am aflat poveștile, recordurile acestora și am descoperit prin intermediul Școlii de aviație Mircea Cantacuzino, modele demne de urmat, pe care le putem prezenta copiilor și tinerilor din localitățile noastre.

Fiind un domeniu nou pentru noi bibliotecarii, aveam nevoie să fim bine pregătiți atunci când veneam în fața utilizatorilor noștri, continuăm partea de formare și, în vara anului 2016 se defășoară atelierelor de *Introducere în modernitate – Poveștile primilor aviatori civili din România*, Școala de aviație Mircea Cantacuzino, eveniment organizat de Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu Dâmbovița”, Centrul EUROPE Direct Târgoviște și România EduCaB.

După primul atelier am mers în bibliotecile noastre și am organizat diverse activități pentru a aduce în atenția utilizatorilor noștri informații despre Școala de aviație Mircea Cantacuzino (1928–1939), prima școală de aviație civilă din România, locul unde, până în 1939, s-a instruit mare parte din elita aviației române de la acea vreme. Mulți dintre piloții școlii au devenit renumiți, câștigându-și prestigiul prin înregistrarea numeroaselor recorduri aviatice, alții dedicându-și viața pentru transmiterea valorilor și a numelui școlii, peste generații întregi de piloți.

La sfârșitul anului 2016, bibliotecarii din județul Dâmbovița au participat la a doua parte

a atelierelor de formare din seria *Introducere în modernitate – Poveștile primilor motocicliști din România*. Cu acest prilej l-am cunoscut pe Gabriel Jderu, doctor în sociologie, profesor universitar la departamentul Sociologie al Universității din București și un mare pasionat de motociclete. În cadrul acestui atelier ne-au fost prezentate mai multe informații despre însemnătatea motocicletei în perioada de dinainte de 1989, modul în care se descurcau motocicliștii în aceea perioadă și ce a însemnat în trecut pasiunea pentru vehiculul cu două roți în linie sau cu trei roți în triunghi isoscel, montate pe un cadru, cu motor cu ardere internă, construit pentru una sau două persoane.

După aceste ateliere, în luna august a anului 2017 a apărut o nouă oportunitate pentru utilizatorii cei mai implicați în activitățile desfășurate în bibliotecile publice din Dâmbovița. Copii și tineri din 40 de biblioteci publice din județul Dâmbovița au șansa de a face primii pași spre alegerea unei cariere cu sprijinul bibliotecii din localitate printr-un proiect implementat de Asociația *Tineri pentru Europa de Mâine* în parteneriat cu Biblioteca Județeană „*Ion Heliade Rădulescu*” și finanțat de Fundația Memorială Română Mircea și Dan Cantacuzino, prin Programul EduCaB.

În cadrul acestui proiect, în data de 26 septembrie 2017, 47 de copii și tineri din județul nostru au participat la vizita de informare și documentare care a avut loc la Aerodromul Tuzla din Constanța.

Dacă până acum copiii au fost nevoiți să-și ridice privirile spre cer pentru a vedea elicoptere sau avioane, de această dată prin intermediul specialiștilor care lucrează în aerodrom și a unor ateliere creative, au avut ocazia să le vadă de aproape, să le atingă și să observe cum funcționează acestea. Participanții au avut parte și de un prânz „*altfel*” la *Hangar Cafe 67*, locul care te fascinează prin mobilierul realizat din părți componente ale avioanelor, echipamente de pilot, machete de avion și terasa aflată la înălțime unde, copiii au admirat avioanele, elicopterele și pista de decolare.

La Aerodromul Tuzla din județul Constanța, s-au îndeplinit și visuri...nouă adolescenți norocoși din județul Dâmbovița care visau să

zboare, au trăit o experiență unică și inedită, au zburat cu avionul pentru prima dată în cadrul unui atelier demonstrativ susținut cu un avion Diamond DA40 Star. Copiii au fost copleșiți de emoții dar au trecut repede peste acestea și s-au bucurat de oportunitatea de a admira de la înălțime orașul Constanța, Marea Neagră și împrejurimile. Ziua noastră specială s-a încheiat la malul Mării Negre care ne-a întâmpinat cu plaja pustie pe care au pus stăpânire pescărușii și vântul care bătea de îți tăia răsuflarea. Cu toate acestea, noi nu ne-am dat bătuți și ne-am lăsat urmele pe nisip, ne-am bucurat de aerul curat, de mirosul de alge și de tabloul minunat pictat de valurile mării, iar unii dintre noi au făcut toate acestea pentru prima dată.

Toți participanții la vizită au avut parte de o experiență minunată, unică, a fost o zi în care s-au legat prietenii și s-au îndeplinit visuri. Această experiență a fost posibilă prin intermediul oamenilor deosebiți care își dedică timpul lor prețios și resursele materiale pentru a sprijini bibliotecile din județul Dâmbovița: Mihai Lupu – România EduCaB, Ollie Oلابinri – Fundația Memorială Română Mircea și Dan Cantacuzino și Vlăduț Andreescu – Biblioteca Județeană *Ion Heliade Rădulescu* Dâmbovița. Parafrazându-l pe Gail Devers ei sunt cei care ne îndrumă să ne păstrăm visurile vii, și ne fac să înțelegem că pentru a realiza ceva trebuie să ai credință și încredere în sine, viziune, muncă, determinare, dăruire și că toate lucrurile sunt posibile pentru cei care cred.

Cateluța Barbu
Biblioteca Comunală Raci

A fi sau a nu fi, aceasta-i întrebarea!

I. Bibliotecar, în zilele noastre

Până nu demult se știa că spiritul bibliotecii se află doar între copertile cărților, biblioteca fiind asociată exclusiv cu lectura și studiul într-un tărâm al liniștii iar bibliotecarul, un facilitator între cititor și carte. Acum cinci ani, cotidianul național online „*Timpul.md*” al Republicii Moldova publica articolul „*Trist. Profesia de bibliotecar este pe cale de dispariție*”, realizat de Dorin Galben, în care se sublinia cu vehemență situația sumbră, valabilă și dincolo de teritoriul republicii, a bibliotecarului zilelor noastre care-l conduce către un viitor în nuanțe de gri: „*în prezent bibliotecarul este nevoit să lupte cu tehnologiile informaționale și se pare că nu poate ține pasul progresului tehnico-științific*”, „*Pe lângă aceasta, tinerii specialiști li se oferă un salariu, care, de regulă, nu depășește nici două mii de lei. Drept urmare, tinerii nu sunt motivați să activeze în acest domeniu.*” Da, bibliotecile se află într-un proces de up-datare a serviciilor conform cerințelor societății actuale, un proces care necesită timp și o pregătire continuă a personalului specializat din cadrul bibliotecilor în direcția noilor cerințe tehnologice. Cu toate acestea, e dramatic spus că, bibliotecarul actual nu poate ține pasul progresului tehnico-științific. Într-adevăr, în bibliotecile mari în care se lucrează cu sisteme și softuri specializate, bibliotecarul are nevoie de abilități informatice bine conturate și frecvent reactualizate, dar cu toate acestea se lucrează la un nivel rezonabil. De asemenea, în privința bibliotecilor publice mai mici informatizarea a avut o rezonanță extrem de benefică. Dotarea bibliotecilor cu echipamente *Biblionet* și implicit lucrul cu unele programe informatice nu au constituit bariere în exercitarea profesiei de bibliotecar, dimpotrivă au facilitat și au diversificat munca. Bibliotecile sunt din ce în ce mai vizibile, aria serviciilor se extinde dincolo de tradițional, iar bibliotecarul capătă un rol cheie în societate. Prin urmare, profesia de bibliotecar nu se află în pragul dispariției, ci câștigă din ce în ce mai mult teren.

Tinerii din societatea materialistă a zilelor noastre se află în permanentă mișcare browniană în căutarea unui loc de muncă cât mai bine plătit, foarte mulți ajungând în medii private, chiar în diverse companii multinaționale care le oferă bani mulți dar nu și posibilitatea de a exista, aceștia fiind reduși la statutul de roboți care lucrează contratimp. Rezultatele sunt: stres urmat de categoria bolilor aferente, îmbătrânire prematură, lipsa unei vieți personale veritabile. Funcția de bibliotecar poate că nu are o motivație financiară, însă are o mulțime de alte beneficii și satisfacții. Varietatea este cuvântul care ar caracteriza în primul rând profesia de bibliotecar. Cum bine știm, în zilele noastre bibliotecarul nu se ocupă doar de gestiunea cărților, aria serviciilor de bibliotecă extinzându-se dincolo de managementul cărții și acoperind domenii variate (cursuri: comunicare, dezvoltare personală, educație financiară, antreprenoriat, educație cinematografică și vizionări de film, educație pentru sănătate, campanii de informare și conștientizare, informare europeană privind domeniile de activitate ale instituțiilor UE, schimburi de experiență, vizite de informare și documentare în diverse instituții și multe altele...). Toate aceste servicii îți oferă posibilitatea de a-ți demonstra creativitatea în diverse contexte artistice și culturale, de a te dezvolta multilateral, de a interacționa cu oameni provenind din medii socio-culturale variate, de a fi în permanență în contact cu ce e nou, și, mai important, de a face schimbări pozitive în societate.)

II. A fi bibliotecar, o experiență personală...

1 mai 2013 a însemnat pentru mine un nou început...am călcat pragul noului meu loc de muncă, Biblioteca Comunală Mătăsaru. Nu aveam foarte multe idei despre ceea ce înseamnă să fii bibliotecar în adevăratul sens al cuvântului, relația mea cu bibliotecile până în acel moment fiind doar din postura de cititor, deși auzisem în repetate rânduri că în unele biblioteci se întâmplă lucruri spectaculoase. Îmi surâdea ideea de a sta în preajma cărților pentru că iubeam lectura și îmi doream să determin și pe alții să o iubească. Redate într-o formă artistică, acestea au fost primele mele impresii pe care le-am așternut în jurnalul meu...

„*Pășind pentru prima oară în spațiul Bibliotecii Comunale Mătăsaru, cu entuziasmul bibliotecarului aflat la început de drum, am pătruns parcă într-o dimensiune în care întunericul, praful și austeritatea erau elementele primordiale. O împărăție a tristeții. Încăperea avea dimensiunea unui salon de circa 4*

mp, cu 6 rafturi aliniate de-a lungul pereților. Într-un colț, mormane de cărți zăceau pe podea ca niște bolnavi muribunzi în căutarea unui salvator care să le ridice și căruia să își spună povestea. În rafturi, cărțile abia se întrezăreau dincolo de colbul dens care parcă pietrificase misterul ce se afla între coperti. Pereții, de un alb cenușiu și scorojiți de negura timpului, erau animați de coloniile de păianjeni care își țeseau cu dibăcie pânzele. Niciun tablou. Nicio urmă de culoare. Iar vântul suiera nestingherit prin crăpăturile ferestrelor mari, acoperite cu draperii ponosite. O sobă veche, fără ușă și înnegrită de fum, dormea plictisită dincolo de mormanul de cărți. Ziare, reviste și hârtii îmbrăcau un birou de lemn de culoare stacojie, sub care un ilustrator dicta în zâmbetul sfidător de pe coperta unei reviste vechi. O atmosferă lugubră în care singurul cuget care îți străbătea mintea în acel moment era să fugi, cuprins de o anxietate morbidă...

Această secvență parcă ruptă dintr-un „film horror” s-a schimbat la scurt timp ce biblioteca a fost mutată într-un spațiu civilizat, în cadrul primăriei comunei și dotată cu echipamente „Biblionet”. Totul a prins culoare și știam că aveam misiunea ca această culoare să se intensifice. Din acest moment am descoperit cea mai frumoasă profesie! Primul program pe care l-am organizat a fost destinat copiilor și tinerilor din comună și s-a bucurat de un feedback excelent: programul de vară „BiblioVacanța”, ajuns în prezent la a V-a ediție, program care oferă copiilor o alternativă de petrecere a timpului liber într-un mod educativ, distractiv și creativ, implicându-i în diverse activități: ateliere practice menite să le stimuleze imaginația, să le dezvolte creativitatea, spiritul de observație și simțul estetic, numeroase jocuri educative desfășurate în grup sau individual, dar și acțiuni care să le stimuleze gustul pentru lectură. Au urmat evenimente realizate cu prilejul sărbătorilor de iarnă „Colinde, colinde”, „Atelierul lui Moș Crăciun”, sărbători de primăvară „Mărțișor, Dragobete”, omagii aduse unor scriitori celebri, șezători literare, programe pentru minorități „Suntem rromi cu viitor”, schimburi de experiență, acțiuni de ecologizare și multe altele. Toate acestea îmi dădeau satisfacție și mă motivau să realizez mai mult. În cel de-al doilea an al meu ca bibliotecar, Biblioteca Comunală Mătăsaru a câștigat proiectul „AgriCOOLtorii” finanțat de Fundația Irex prin programul de plăți directe pentru biblioteci, runda II. Proiectul a avut în vedere desfășurarea unui curs de agricultură în contextul economiei actuale, vizând o categorie de public care nu frecventează biblioteca, în felul acesta biblioteca câștigând noi utilizatori, iar bibliotecarul o experiență inedită și un plus de valoare. În urma parteneriatului cu Centrul EUROPE DIRECT Târgoviște, biblioteca noastră a devenit punct de informare europeană, facilitând accesul cetățenilor la informații privind Uniunea Europeană, proiecte, drepturi ale cetățenilor, instituții europene etc. Anual, biblioteca organizează evenimente pe teme europene

precum „Ora de informare europeană”, „9 mai – Ziua Europei” atât în spațiul bibliotecii cât și în cadrul altor instituții locale. Un proiect în care biblioteca s-a implicat și care a schimbat destinele a zeci de copii și tineri din comunitate care provin din medii defavorizate a fost „Rețea de centre de educație nonformală pentru viață în mediul rural din Dâmbovița”. Biblioteca Comunală Mătăsaru a avut cel mai mare număr de copii înscriși și printre cele mai numeroase evenimente din județ în cadrul acestui proiect, cu tematici diverse acoperind domenii precum: educație financiară, dezvoltare personală, consiliere și orientare în carieră, educație cinematografică, artă teatrală etc. La finalul acestui proiect a fost premiată cu „Diplomă de excelență”. În prezent biblioteca face parte, alături de alte câteva zeci de biblioteci publice din județ, din programul EduCaB în care sunt angrenate mai multe proiecte social-culturale, programul prin care se dorește stimularea și construcția capacității educaționale din bibliotecile din România, în special cele din zona rurală. Prin urmare, a fi bibliotecar presupune a fi antrenat continuu în acțiuni educaționale menite să facă schimbări semnificative în societatea actuală, o imagine ce o transcede pe cea clasică, a unui bătrân cu ochelari printre rafturile de cărți.

Fiecare experiență pozitivă, fiecare realizare pe care biblioteca în care îți desfășori activitatea o are, reprezintă reflexii ale entuziasmului de a fi bibliotecar. Este o profesie care îți permite să-ți exersezi la maximum altruismul și empatia, pentru că ești înconjurat de oameni în mare parte a timpului. Este „o profesie magică” ce presupune a avea răspunsuri corecte pentru orice întrebare venită din partea utilizatorului, așa cum spunea Neil Gaiman, un actor și scriitor contemporan britanic „Google îți poate returna 100.000 de răspunsuri, un bibliotecar ți-l poate da pe cel corect.”. Rămâne acum o temă de reflecție pentru tână generație „A fi sau a nu fi ... bibliotecar?”

Denisa Bodi

Biblioteca Comunală Mătăsaru

PATRIMONIU

Despre școlile și bibliotecile secolului al XVI-lea

Fenomenul în continuă creștere, specific secolelor XIV-XVI pentru teritoriile locuite de români, este cel al înmulțirii celor care știau carte, a celor care învățau sau intră în contact cu centre reprezentative ale Apusului Europei. Se organizează mai ales în Transilvania, dar nu numai, forme de învățământ în mănăstiri și școli capitulare, mănăstirile benedictine și dominicane jucând un rol important. Din a doua jumătate a secolului al XV-lea începe procesul de laicizare treptată a colecțiilor bibliotecilor, interesul pentru lectură diversificându-se, nemaifiind prioritar teologic. Reprezentanții nobilimii, viitorii clerici studiau apoi aveau legături cu centre din Germania, Polonia, Italia (cazul Transilvaniei) sau Constantinopol, Polonia (cei din Moldova și Țara Românească). Date relativ numeroase, bine studiate de către cercetători (Ioachim Crăciun, Constantin I. Karadja, Carol Göllner, Jakó Zsigmond, Vasile Oltean, Nicolae Șerbănescu, Gernst Nussbächer) sunt despre scriptoriile și bibliotecile din Transilvania. Erau cunoscute în epocă școlile capitulare latine de la Oradea, Arad, Baia Mare, Brașov, Sebeș, Mediaș, aceste orașe, având alături de Sibiu, Brașov, o dezvoltare economică și socială înfloritoare, schimbându-se modul de viață medieval. Demn de remarcat este documentul care atestă, în 1419, faptul că biblioteca Catedralei din Oradea avea o persoană plătită care se ocupa de cărți și documente (un anume Antal provenit din Valea lui Mihai, deci român). El era remunerat cu 25 de forinți¹. Zestrea de cărți și documente sporește și datorită unor episcopi care achiziționează lucrări valoroase având legături pe plan european. Este cazul lui Andrea Scolari sau al lui Vitez Janos. După mărturiile lui Vespasiano Bisticci, Vitez Janos era un adevărat bibliofil, cu gusturi rafinate, având cultul veridicității: „Și multe din cărțile care nu se puteau procura le dădea pentru copiere la Florența și neținând seama de cheltuieli avea o singură grijă, ca ele să fie frumoase și textul lor să fie verificat”². Atmosfera culturală a acestui oraș a fost întreținută în timp și de alți înalți prelați: episcopul Szatmary György (protector, printre alții, al lui Nicolae Olahus), Thurzó Zsigmand (prieten cu Aldus Manutius), canonicul Johannes Henckel. Un alt bibliofil orădean a fost, în secolul al XVI-lea, Martinus Haczius (cunoscut cu numele de Haczaki Marton), de

origine română, din Țara Hațegului, ajuns episcop, colecția sa remarcându-se prin frumusețea exemplarelor bibliofile. Caracterizând această pasiune a clericilor orădeni și nu numai pentru constituirea unor biblioteci de valoare deosebită pentru acele vremi, Jakó Zsigmond afirma că „încă din cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea păturile mijlocii ale intelectualității clericale se străduiau să urmeze pe prelații bibliofili în activitatea lor de colecționare a cărților”³.

Primul umanist de origine română, Nicolaus Olahus, născut la Sibiu în 10 ianuarie 1493, se trăgea dintr-o veche familie voievodală românească, fiind toată viața mândru de originea sa. Se formează la școala săsească din Sibiu și la cea din Orăștie, pentru ca din 1505 să studieze latina, teologia, poetica, retorica, muzica și astronomia la Școala capitulară din Oradea. Ocupă înalte funcții clericale și nobiliare: episcop de Pécs, canonic de Strigoni (Esztergom), consilier al lui Ludovic al II-lea, regent în Țările de Jos, cancelar al regatului Ungariei, episcop de Zagreb și apoi de Agria, baron imperial, regent al Ungariei. Trece la cele veșnice pe 17 ianuarie 1568, fiind înmormântat la Bratislava. Activitatea sa în sprijinul regenerării catolicismului, ca poet și istoric, poate fi caracterizată astfel: „Aparținând unui spațiu istoric și geografic de mari dimensiuni (aici includem Transilvania natală, Ungaria, Țările de Jos, Slovacia), fiind întreaga viață mândru de originea sa, Nicolaus Olahus aparține culturii umaniste a Europei secolului al XVI-lea...”⁴. Datorită acestei vaste culturi și experiențe de viață, el a fost și un erudit bibliofil. Din cauza vremurilor și deselor schimbări existențiale, biblioteca lui s-a risipit. Se afirmă totuși că o parte a corespondenței se referă la cărți primite, traduceri, lecturi: „Trebuie să-și fi purtat biblioteca personală peste tot unde a trăit. Referirile din scrisori arată că el citea cărți profane, literatură clasică a antichității, ceea ce indică o bibliotecă, de cititor interesat de literatură, de latinist și elenist, produs al mediilor aulice, diplomatice, teologice și universitare”⁵. Se poate afirma cu temeinicia argumentelor că această perioadă, dar și cea de după au fost puternic marcate de o categorie privilegiată, din punct de vedere intelectual și social, care este *clerul*, relațiile dintre reprezentanții săi și alți umaniști din

universitățile Europei, canonici, au dat spiritualității noastre un plus de valoare, de racordare la lumea cărții europene.

Un loc important în această lume l-a ocupat Sibiu. În colecțiile Bibliotecii „Batthyaneum” din Alba Iulia se află primul catalog manuscris de bibliotecă cunoscut la noi. Este vorba de cel ce consemnează cărțile de la Biserica „Sfânta Fecioară Maria” din Sibiu (1376). Tot aici este evidențiată prima donație de carte (1420) aparținând unor cetățeni ai orașului. La mănăstirea dominicană a Sibiului (secolul al XIV-lea) se afla o bibliotecă cu lucrări teologice, ce slujeau cunoașterea doctrinei respective (26 de incunabule ale acestei mănăstiri se află în colecția Muzeului Brukenthal).

Johannes Honterus realizează reforma bisericii catolice la Brașov și Sibiu. Cele două biblioteci, a bisericii și a dominicanilor, au stat la baza bibliotecii orașului, înființată la începutul secolului al XIV-lea, care primește de la acesta subvenții începând cu 1537. Colecția astfel constituită (achiziții, donații) este dată Gimnaziului evanghelic, fiind depozitată la capela Sf. Iacob, primind numele de Biblioteca Capelei (Kapellenbibliothek) Sibiu, cuprinzând 310 incunabile, profilul fiind, bineînțeles, preponderent teologic.

Tot în Transilvania, bibliotecile se dezvoltă odată cu înființarea unor unități școlare, ce erau tutelate de biserică (școli orășenești maghiare sau germane, școli capitulare, dar și școli românești) pe lângă bisericile ortodoxe (secolul al XV-lea, cea din Scheii Brașovului). Activitatea tipografică de aici, a lui „Coresi ot Târgoviște”, stabilit definitiv în 1559, a contribuit decisiv la renumele acestui lăcaș de cultură. Cu timpul, în Scheii Brașovului se formează un adevărat complex cultural, format din școală, bibliotecă, tipografie.

Din prima jumătate a secolului al XVI-lea, Brașovul se dezvoltă nu numai din punct de vedere economic, ci și cultural. Demnă de remarcat este inițiativa lui Johannes Honterus, care, după organizarea unei școli (1541), ia inițiativa construirii și a unei biblioteci (1547), ea existând în documente încă din 1543 (registrele de socoteli ale orașului menționând suma de 312 florinți spre cumpărarea de cărți pentru bibliotecă). Fiind editor, autor de lucrări, este de presupus că umanistul a înzestrat și el cu cărți acest așezământ. Călătorind în Țara Românească și Moldova, descoperă unele manuscrise „într-o bibliotecă foarte veche românească”. Un incendiu a distrus orașul, în 1689, afectând desigur și bibliotecă de lângă Biserica Neagră. Au fost salvate totuși șapte cataloage (dintre 1576 și 1668) care atestă mărimea și diversitatea colecțiilor. De exemplu, în 1575,

Interior din Biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia

biblioteca avea 600 de volume dintre care 70 manuscrise. Dând dovadă de spirit civic, în scurt timp, aceasta s-a refăcut, prin donațiile unor personalități sau ale unor simpli membri ai comunității.

O altă veche bibliotecă de învățământ religios este cea a fostului Colegiu Unitarian din Cluj, constituită în jurul anului 1563. În general, cuprindea scrierile reformatorilor și umaniștilor din Vestul Europei, cu care legăturile erau strânse, dar și a celor din Transilvania, fiind preponderent anticatolice. Fondurile ce au rezistat vicisitudinilor timpului au fost înglobate în Biblioteca Filialei Cluj a Academiei Române, creată în 1950.

Cercetând aceste fonduri, dar și altele, Jakó Zsigmond, în studiul *Cartea și bibliotecă în cultura maghiară din Transilvania* afirmă că „cea mai bine organizată și cea mai mare bibliotecă școlară transilvană din cursul secolului al XVI-lea, a fost aceea a Universității iezuite din Cluj”⁶. Înființată în 1581, s-a bucurat de sprijinul lui Ștefan Bathory, care a adunat aici fondurile unor biblioteci catolice mai mici, fiind devastată în 1603. Tot în secolul al XVI-lea au luat ființă la Brașov, Bistrița, Cluj, gimnazii și colegii confesionale.

Caracterizând aceste biblioteci „din fericire păstrate în mare parte și cunoscute”, Gheorghe Buluță afirmă că ele „au azi mai ales valoare documentară retrospectivă, pentru orizontul în care se formau și evoluau transilvănenii secolelor trecute, pentru influențele culturale, pentru profilul intelectual al populației școlarizate și al profesorilor”⁷.

În Moldova și Țara Românească, lucrurile au stat cu totul altfel. Biserica ortodoxă era majoritară, nu exista o viață urbană dezvoltată ca în Transilvania, învățământul confesional, dezvoltarea meșteșugurilor nefiind o prioritate. Consolidarea statală era dificilă, datorită factorilor externi, dar și a celor interni (lupta pentru putere dintre taberele boierești). Viața spirituală, cât exista, se desfășura

pe lângă așezămintele monastice: Vodița, Tismana, Cozia, Neamț, Dealu, Bistrița, Hârlău, Prislop etc.

În acestea se realizau manuscrise, podoabe bisericești. Având la început scriitorii, în timp și-au organizat biblioteci care s-au risipit datorită vicisitudinilor vremurilor. Ele s-au făcut remarcate încă din a doua jumătate a secolului al XIV-lea când începe reorganizarea vieții religioase. În 1359 se întemeiază Mitropolia Țării Românești, de exemplu, cu reședința la Curtea de Argeș și apoi în Târgoviște. Așezăminte monastice precum Vodița sau Tismana au fost concepute și ca centre de rezistență ortodoxă față de încercările de catolicizare forțată. Unele aveau școli care nu puteau ființa dacă nu existau și minime colecții de cărți. Lăcașuri importante pentru ființa românească au fost cele de la Cozia, Bistrița (Vâlcea, ctitorie a banului Barbu Basarab Craiovescul), Dealu (Târgoviște). Aici s-au tipărit primele cărți pe teritoriul românesc în limba slavonă de către călugărul muntenegrean Macarie în timpul domniilor lui Radu cel Mare, Mihnea, Vlăduț cel Tânăr, Neagoe Basarab. Acestea au fost: *Liturghierul* (1508), *Octoihul* (1510), *Tetraevanghelul* (1512). Alături de cuviosul Nicodim, la reorganizarea Bisericii Ortodoxe va contribui decisiv mitropolitul Nifon, fost patriarh al Constantinopolului. În multe așezăminte mănăstirești existau scriitorii, ce presupuneau minime colecții de manuscrise, cu lucrări religioase, istorice sau chiar de cărți populare, premise ale unor biblioteci incipiente. Ele circulă din ce în ce mai mult, unele în întregul areal sud-est european de sorginte ortodoxă. De altfel, această activitate de copiere a manuscriselor reprezintă o primă formă de constituire și dezvoltare a unor colecții, în perioada în care tiparul, în spațiul locuit de români, era necunoscut sau apanaj și monopol domnesc, datorită unor restricții de ordin material (costuri mari, procurarea celor necesare multiplicării). Modele pentru înalta măiestrie la care s-a ajuns sunt mănăstirile Putna, Humor și Neamț (Moldova) sau Vodița, Tismana, Dealu, Bistrița, Govora, Snagov (Țara Românească).

Se evidențiază în epocă colegiul de la Hârlău sau inițiativele lui Iacob Eraclid (Despot-Vodă), care, în scurta sa domnie, încearcă să creeze o școală superioară și o bibliotecă organizate după modele apusene. În 1562 aventurierul de origine greacă fondează o „Schola latina” la Cotnari, dorind de fapt o academie de tip renascentist. El chema ca profesori pe Johannes Sommer, Joachim Rheticus, Caspar Peucer. Pe lângă aceasta „vroia să ridice un edificiu impunător, dar pe care nu a apucat să-l realizeze, fiind înlăturat de la domnie și asasinat”⁸. Unii cercetători emit ipoteza că însuși domnitorul

Școala românească din Scheii Brașovului

ar fi copiat manuscrise și că ar fi existat o bibliotecă domnească la Suceava în timpul său, fapt puțin probabil într-o existență așa de zbuciumată.

O mică bibliotecă a avut și domnul Moldovei Petru Șchiopul, care și-a luat-o în exil, unde se sfârșește (la Bolzano, în Tirol). Pasionat al cărții a fost și boierul moldovean Luca Stroici; cultivat, erudit, cunoaștea limbile greacă, latină, germană, italiană, polonă, sârbă. El își dăruiește colecția mănăstirii Dragomirna⁹. Ceea ce trebuie subliniat este faptul că în Moldova și Țara Românească bibliotecile s-au constituit pe lângă centrele monastice, unde lucrau meșteri în arta caligrafiei și împodobirii artistice a manuscriselor, spre deosebire de Transilvania, unde erau dependente de organizarea învățământului în mănăstiri și școlile capitulare sau de contribuțiile comunităților orașenești mai bine organizate. Un eveniment deosebit îl constituie apariția, în secolul al XVI-lea, a primelor texte în limba română, ceea ce va aduce, în secolul următor, schimbări spectaculoase în organizarea socio-culturală, deci și a bibliotecilor și a școlilor.

NOTE

1. Zsigmond, Jaké. „Oradea în istoria bibliotecilor noastre medievale”, în: *Philobiblon transilvan*, București: Editura Kriterion, p. 42.
2. Csapodi-Gárdonyi, Klara. *Der Bibliothek des Johannes Vitez*, Budapest: Akademiai Kiadó, 1984.
3. Zsigmond, Jaké, *Op. cit.*, p. 59.
4. Petrescu, Victor. *Literatură română veche*, Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2012, p. 49.
5. Buluță, Gheorghe. *Scurtă istorie a bibliotecilor din România*, București: Editura Enciclopedică, p. 22.
6. Zsigmond, Jaké, *Op. cit.*, p. 392.
7. Buluță, Gheorghe. *Op. cit.*, 32.
8. *Ibidem*, p. 33.
9. Hasdeu, B.P. „Luca Stroici, părintele filologiei latino-române”. În: *Studii de lingvistică și filologie*, I, București: Editura Minerva, 1988, p. 34-48.

Unele aspecte privind activitatea Jandarmeriei Rurale în județul Dâmbovița (1918-1938)

Momentul care marchează întemeierea Jandarmeriei Române a fost 3/15 aprilie 1850 când, printr-un afiș domnesc, domnitorul Grigore Alexandru Ghica a aprobat hotărârea Divanului obștesc, semnând „Legiuirea pentru reformarea Corpului slujitorilor în jandarmi”.¹ Prin această lege, s-a dat statut juridic armei Jandarmeriei și i s-au stabilit principiile de organizare și funcționare.² Totodată, în această lege se stabilea Jandarmeriei următoarele misiuni: privegherea siguranței publice, ținerea unei bune orânduiei și ducerea la îndeplinire a legilor. În ceea ce privește executarea serviciului, se prevedea ca Jandarmeria executa un serviciu ordinar, care se realizează zilnic, pe baza regulamentelor sale și un serviciu extraordinar, pe care îl executa la solicitarea autorităților. De asemenea, se prevedea pentru executarea serviciului extraordinar, constituirea de subunități mobile. Sub Alexandru Ioan Cuza, Jandarmeria a fost supusă unui amplu proces de modernizare, ca de altfel toate instituțiile statului național modern român. Astfel, prin bugetul anului 1863, odată cu transformarea Regimentului de jandarmi în Legiuni de jandarmi, începe și procesul de înlocuire treptată a escadroanelor și companiilor de jandarmi, cu escadroane de dorobanți, pe baza Ordonanței nr.896 din 20 iunie 1864.

Grigore Alexandru Ghica

Apoi, prin Legea de organizare a puterii armate în România, din noiembrie 1864, dar și prin cele din 12/24 iunie 1868, 27 martie/8 aprilie 1872, Jandarmeria este organizată pe principii noi, scoasă de sub administrația Ministerului de Interne și subordonată direct Ministerului de Război, ca element component al armatei permanente.³

Legea Jandarmeriei din 1850 și Regulamentul jandarmilor de oraș din 1865 au constituit principalele documente pe baza cărora și-a organizat și desfășurat activitatea Jandarmeria, iar în perioada următoare au fost documentele care au stat la baza elaborării de noi legi și regulamente. O primă încercare de organizare a Jandarmeriei în întreaga țară, are loc în 1885, când generalul Radu Mihail, prefectul Poliției Bucureștiului a elaborat un proiect de lege pentru organizarea jandarmeriei în

întreaga țară, dar nu s-a concretizat.⁴

Însă, lipsa resurselor bănești au întârziat până în anul 1893 materializarea unei astfel de legi. Meritul pentru deplina clarificare a rolului, locului și organizării Jandarmeriei rurale i-a revenit partidului conservator condus de Lascăr Catargiu, care a elaborat și prezentat Parlamentului în ianuarie-februarie 1893, Legea pentru organizarea Jandarmeriei rurale. Această lege a fost promulgată prin Decretul Regal nr. 2919 din 30.08.1893. Aceasta prevedea instituirea unui corp de pază și ordine cu structură militarizată în toate localitățile rurale din țară, deoarece structurile anterioare, practic neprofesionalizate, nu făceau față situației complexe de pe teren și nici nu corespundeau instituțiile unui stat modern european, din acea vreme. Demn de remarcat este faptul că legiuitorul (Lascăr Catargiu în principal) a pus accentul pe menținerea și garantarea siguranței publice, cât și pe executarea legilor.⁵

Tot la 1 septembrie 1893 a apărut și Regulamentul de aplicare a Legii Jandarmeriei rurale. Prevederea cea mai importantă a acestui document era următoarea: „Organizarea Jandarmeriei rurale, astfel cum este prescrisă de lege, face din această instituțiune un corp militar, pus la dispozițiunea

ministrului de interne, pentru a asigura ordinea și siguranța publică. Ea se mai afla sub ordinele ministrului de justiție, ale ministrului public în ce privește atribuțiunile de Poliție, precum și sub acela al ministrului de război pentru tot ce se raporta la disciplină, comandament și instrucție militară a trupei” (art.1). Prima Lege a Jandarmeriei Rurale a intrat în vigoare în 1894, pe baza căreia era creat Inspectoratul General al Jandarmeriei⁶, primul inspector general al Jandarmeriei rurale în perioada 09.06.1894 – 01.04.1896, fiind generalul Rasty Mihail, născut la 10 septembrie 1841 în București, Colonia Verde, județul Ilfov. Legea Jandarmeriei rurale din 1 septembrie 1893, avea să fie substanțial îmbunătățită prin legea din 17 martie 1896, elaborată de către noul inspector general al Jandarmeriei din perioada 01.04.1896 –

10.02.1898, lt.col. Ioan Manoliu, care a transformat companiile de jandarmi în escadroane de jandarmi călare. De asemenea, a desființat jandarmeria comunală, care de acum se transforma în „corpul de jandarmi”, cu reședințele la Iași și Craiova.⁷ Recrutarea jandarmilor se făcea, pentru ofițeri, din cadrele active ale armatei sau din rezerva, din toate armele, dar în special din cavalerie, precum și dintre licențiații în drept sau cu multiple. *„Gendarmeria comunala rurala va fi mai buna decât politia rurala de până acum. Se instituie pentru toata întinderea regatului un corp de Gendarmerie rurala menit a veghea în comunele rurale la siguranța publica, la menținerea ordinii și la executarea legilor. Îndeosebi, Gendarmeria este însărcinată cu paza cailor de comunicație. O supraveghere neîntreruptă și o acțiune preventivă constituie esența serviciului său.”*⁸ Din cadrul legii, rezulta ca scopul principal pentru care a fost creată Jandarmeria Rurală a fost acela de a veghea în comunele rurale la menținerea ordinii și siguranței publice și executarea legilor. Aceasta structura a fost creată pentru a îndeplini misiuni stabilite de Ministerul de Interne, de prefecți, de primari (misiuni care vizează ordinea publică) și misiuni care sprijină activitatea Ministerului Justiției și care sprijină aplicarea corectă a legilor. Jandarmii urmau ca, după o pregătire specială, să îndeplinească atribuții de agenți sau ofițeri de poliție judiciară.⁹

Regele Carol al II-lea

Cu toate acestea, la 30 iunie 1899, este adoptată o nouă lege a jandarmeriei, care anula modificările aduse de legea din 1896, revenindu-se practic la prevederile legii din 1 septembrie 1893. Deși noilor modificări aduse legii jandarmeriei se prevedea ca funcția de inspector general să fie deținută de un general de brigadă, totuși la 1 aprilie 1891 era numit în funcție maiorul Gheorghe Miricescu, cel care a continuat procesul de reorganizare al jandarmeriei, și care a înființat „Casa de Ajutor a Jandarmeriei Rurale” pe lângă Ministerul de Interne la 1 martie 1906.¹⁰

În 1908, noul inspector general al Jandarmeriei Rurale, colonelul Berlescu Anton (avansat general de brigadă prin Î.D. 3785 din 10 mai 1913), având ca ajutor pe lt.col. Casianu P., ca șef al cancelariei pe cpt. Dobrescu Alexandru și șef al Serviciului Administrativ pe cpt. intendent Lobei C., aduce noi modificări asupra legii jandarmeriei rurale întărind posturile de jandarmi din sudul Dobrogei și înființând Detașamentul mobil pentru intervenții rapide în zona de frontieră alcătuit din 4 ofițeri și 200 de jandarmi.¹¹ Prin noua lege se fac noi precizări asupra unor aspecte ca locul și rolul

instituției Jandarmeriei Rurale, organizarea corpului de Jandarmerie, autoritatea ministerelor asupra Jandarmeriei, atribuțiile de poliție judiciară și de poliție militară, stabilind ca principale îndatoriri. Totodată, legea constituie baza legală pentru sporirea efectivelor, ajungându-se în anul 1908 la un număr de 6310 jandarmi, iar în caz de mobilizare se prevedea sporirea semnificativă a acestuia.¹² După mobilizarea din 14 august 1916, Jandarmeria rurală, care avea un efectiv de 9000 de militari, a participat cu aproximativ 30% din acesta la asigurarea mobilizării și a concentrării contingentelor chemate sub drapel și a asigurat poliția frontului, paza și apărarea punctelor de comanda și deplasarea coloanelor. În același timp, i-au revenit misiuni de asigurare a poliției în serviciul comandamentelor de etapă și a serviciului pretoral de anihilare a agenților de spionaj, de asigurare a evacuării populației civile și a autorităților române, de paza a lucrărilor de artă.¹³

În 1918 are loc o campanie de perfecționare a personalului corpului de jandarmi de către noul inspector general Miricescu Ludovic, ca urmare a modificării Legii Jandarmeriei Rurale prin Î.D. nr. 1198/1918, ocazie cu care corpul de jandarmi era organizat pe brigăzi. După crearea României Mari, noul comandant al corpului de jandarmi, generalul Ștefan Ștefănescu, făcea o amplă radiografie asupra rolului și importanței pe care o are activitatea de jandarm: *„... Fiți slujitorii dreptei și ai legii, nu pătimiți și nu neîndreptățiți pe nimeni, călăuziți-vă numai de idei de cinste și dreptate; iubiți pe locuitori în mijlocul cărora veți fi veșnic, pilda adevărului...”*¹⁴

În perioada 10 iunie 1927 – 16 noiembrie 1928, la comanda corpului de jandarmi s-a aflat generalul Cleant Davidoglu, care într-un timp foarte scurt a modernizat structura organizatorică a Corpului, înființând în cadrul acestuia Inspectoratul Tehnic al Jandarmeriei sub comanda generalului Constantinescu D. Gheorghe. De asemenea, a pus în aplicare instruirea și pregătirea ofițerilor de jandarmi, cu acordul Ministerului de Război Francez, a „Regulamentului exercițiilor de educație fizică”, iar prin ordinul de zi nr.48 din 4 octombrie 1927 a înființat tipografia corpului de jandarmi.¹⁵

La 23 martie 1929, când la comanda Corpului de Jandarmi se afla generalul Constantinescu Gheorghe, Parlamentul a pus bazele unei legi moderne și complete de organizare a Jandarmeriei rurale publicată în Monitorul Oficial nr. 69 din 29 martie 1929, prin care erau definite rolul și misiunea acesteia:

Art.1 – Jandarmeria este un corp organizat militarmente, instituit pentru a veghea în comunele

rurale la siguranța de stat, la menținerea ordinii publice, precum și la executarea legilor și regulamentelor.

Art.2 – Jandarmeria rurală face parte din Ministerul de Interne, pentru serviciul său ordinar și extraordinar ea stă la dispoziția autorităților cărora legile le conferă atribuțiuni de poliție generală.¹⁶ În plus, prevederile legii de organizare a Jandarmeriei rurale din 1929, erau completate de Dispozițiunile Conferinței de la Geneva, prin care s-a stabilit că Jandarmeria nu face parte din armată, ci este considerată ca trupă de poliție, care, dacă are o organizare militară, aceasta este impusă pentru menținerea disciplinei.¹⁷

La 20 iulie 1930, se promulga Statutul Jandarmeriei Rurale de către regele Carol al II-lea. Acest statut garanta: stabilitate, înaintare, retribuții și alte indemnizații, gradații, pensii, condiții de căsătorie, recompense. O nouă măsură importantă care trebuie să fie evidențiată este „Regulamentul Special al Școlilor de Jandarmi Rurali”, elaborat la 29 iulie 1930 de către generalul Eracle Nicolescu și Statutul Jandarmeriei Rurale. Printre atribuțiile cele mai importante fixate de noul cadru legislativ se numărau: prevenirea infracțiunilor; menținerea și restabilirea ordinii publice în caz de tulburări; paza siguranței publice și de stat; strângerea informațiilor privind siguranța statului și acțiunile serviciilor de spionaj străine pe teritoriul rural al țării; cercetarea și urmărirea infracțiunilor; adunarea probelor și înaintarea lor autorităților de drept; executarea mandatelor de aducere, arestarea etc. În 1931, era numit inspector general al Jandarmeriei Rurale, generalul Constantin N. Dimitrescu, care la numirea în funcție definea rolul și scopul corpului de jandarmi, astfel: „Pentru ca statul să poată veghea la menținerea ordinii interne și garantarea libertății și siguranței individului a creat un corp armat JANDARMERIA”. În timpul cât a fost inspector general al Jandarmeriei, Constantin Dimitrescu a reușit prin Î.D. nr. 1649/16.05.1931 să unifice Jandarmeria Armatei cu Jandarmeria Rurală, sub o singură comandă (inspectorul general al

Jandarmeriei Rurale), stabilindu-se și noii patroni ai Jandarmeriei: „Împărații Constantin și Elena”.¹⁸

Un rol important în menținerea ordinii publice din județul Dâmbovița l-a avut corpul de jandarmi, fiecare comună dispunând de un post de jandarmi format din trei sau mai mulți jandarmi. Totuși de o mai mare atenție s-au bucurat zonele petrolifere dâmbovițene, unde prezența jandarmilor a fost mai mare.

Printre problemele cele mai des întâlnite pe raza județului Dâmbovița erau cele legate de furturile de produse petrolifere. Astfel că la 24 martie 1921 Societatea Petroliferă Internațională Română cerea conducerei județului Dâmbovița înființarea și reînființarea unor posturi de jandarmi în zona Săcuieni – Gura Ocniței pentru paza schelelor de petrol. Se dorea crearea de posturi formate din trei jandarmi și un sergent care să asigure sondele de petrol din satele Gura Ocniței, Ocnița și Săcuieni.¹⁹ Societatea petroliferă era nemulțumită de pierderile zilnice suferite prin sabotarea conductelor de petrol de către mai mulți indivizi din Adâncă, Săcuieni și Gura Ocniței, ce o comercializează ulterior locuitorilor din comunele Comișani, Văcărești și Pierșinari.²⁰ Astfel oamenii sparg țevile de colectare și dau drumul țiteiului prin canalele de deversare. Printr-o scrisoare a reprezentatului român al acestei societăți către prefectura județului se făcea cunoscută problema contrabandei cu țitei. Acesta se plângea că pleacă zilnic sute de căruțe cu țitei spre sudul județului, în special spre comunele Băleni, Titu și Răcari.²¹ De asemenea, Societatea Astra Română se adresa la 16 ianuarie 1922, comandantului Companiei de Jandarmi Rurali Dâmbovița, solicitând înființarea unui post de jandarmi la Schela Ochiuri, în vederea asigurării sondelor de petrol din zonă.²²

În privința organizării legiunii de jandarmi Dâmbovița din perioada interbelică informații importante apar în fondul Legiunea de jandarmi Dâmbovița din cadrul Arhivelor Naționale Istorice Centrale Direcția Județeană Dâmbovița. Astfel, prin decizia ministerială cu numărul 1106 publicată în monitorul oficial nr. 166/1930 legiunea de jandarmi Dâmbovița este împărțită în 7 secții și 34 de posturi de jandarmi. De asemenea există un post extra bugetar în comuna Lungulețu și un post special cu plată la Societatea Petroliferă Concordia, înființat la 1 iulie 1931.²³

Comanda unei legiuni de jandarmi se compune din 2-3 ofițeri și 20-50 trupă, iar cu minimum de 10-12 jandarmi comandantul legiunii asigură nevoile administrative și de comandă, în timp ce restul jandarmilor, constituiți într-o grupă de rezervă, intervine pe teritoriul rural al județului, și în cazuri excepționale și pe teritoriul orașului Târgoviște. Legiunile sunt grupate din punct de vedere al Comandamentului și Administrativ, într-

Jandarmi în perioada interbelică

un Inspectorat Regional de Jandarmi, care dispune de o legiune de jandarmi mobilă, ce poate interveni în orice parte a teritoriului rural, cu scopul de a preveni sau reprima dezordinele de orice categorie.²⁴ În ceea ce privește recrutarea ofițerilor necesari Jandarmeriei, aceasta era realizată de către Inspectoratul General al Jandarmeriei, după care, pregătirea ofițerilor urma a se face în Școala Ofițerilor de Jandarmi de la București cu durata de 3 ani, în timpul căreia recruții trebuiau să-și ia licența în drept, și în cadrul Școlii de Aplicație a Ofițerilor de Jandarmi de la București, cu durata de 1 an, unde ofițerii elevi trebuiau să obțină diploma Cursului de Înalte Studii și Științe Penale, de pe lângă Facultatea Juridică a Universității din București.²⁵

Datorită noilor condiții politice, sociale și economice rezultate în urma crizei din 1929, legiunea de jandarmi Dâmbovița a cunoscut o extindere a personalului. Astfel s-a înființat postul de jandarmi Țâța ce cuprindea satele Buciumeni, Valea Leurzii și Țâța. Acest post de jandarmi a fost creat prin dezlipirea de zona Fieni, Pietroșița.²⁶ S-a înființat un post nou de jandarmi la Moșăieni, Cucuteni și Bela datorită faptului că oamenii din zonă produc mari cantități de țuică și sunt predispuși către violență. Se raportaseră în această zonă dese conflicte bazate pe consumul excesiv de alcool.²⁷

Apărea astfel un nou post la Brănești ce satisfăcea necesitățile locuitorilor din Băile Vulcani, Glodeni, Maluri, Niculești, Zărăfoaia, Vulcana de Sus și Brănești. Aceste zone au fost dezlipite de Pucioasa. S-a înființat un post de jandarmi la Șotânga (Goleasca și Teiș) datorită minelor de cărbuni. Aceste zone erau des frecventate de bandiți. S-au creat posturi noi de jandarmi la Valea Lungă – Cricov unde terenul este accidentat și se considera că lumea era foarte rea. Dealurile din aceste zone puteau ascunde bande de infractori, jandarmii parcurgând cu greu sectorul. Un caz asemănător a fost cel al comunei Vârfuri, unde dealurile înalte puteau ascunde cuiburi de răufăcători. S-a luat decizia de a se înființa un post de jandarmi la Bărbulețu, rezultatul simțindu-se imediat; o grupare de bandiți fiind complet anihilată.²⁸

Un alt post de jandarmi a fost înființat la Tătărani, unde producția mare de țuică crease o problemă în comportamentul locuitorilor ce deveniseră foarte agresivi.

De asemenea, dezlipirea satului Butoiul de Jos de Ludești a determinat înființarea unui nou post de jandarmi. Din cauza acțiunilor cu caracter incorect ale țiganilor, s-a înființat un post suplimentar la Scheiul, Dragomirești și la Poiana. În satul Adâncă și Ocnia s-au înființat un post de jandarmi datorită sondelor de petrol și proximității localității de limita județului.²⁹ S-au înființat astfel

Jandarmi în perioada interbelică

posturi de jandarmi la Hăbeni, Glodeni, Braniște, Titu-Târg, Odobești, Perșinari, Văcărești, Ghergani, Colacu, Lungulețu, Bilciurești, Băleni Români, Finta Mare, Dragodana, Ungureni, Petroaia, Morteni, Ulmi și Glâmboceata. Toate aceste 35 de posturi noi de jandarmi au fost create din cauza problemelor din teritoriu. Fie că erau probleme etnice datorate țiganilor sau sârbilor, sau probleme cu hoții sau bandiții, jandarmii dâmbovițeni se descurcau chiar dacă nu dispuneau de multe ori de condiții minimale de funcționare.³⁰

În urma unei inspecții efectuate la Brănești s-a ajuns la concluzia că jandarmii sufereau de lipsa echipamentelor. De asemenea clădirile erau neîncălzite și sărăcicioase.³¹ Totuși o evidență statistică din februarie 1933 arată că jandarmeria dâmbovițeană era foarte activă. Astfel că era capabilă să gestioneze un teritoriu mare cât și o paletă largă de probleme sociale.³² În plus, la 1 noiembrie 1933 luase ființă Subinspectoratul General al Jandarmeriei de Sud cu reședința în Ploiești, care-și exercita autoritatea asupra tuturor formațiunilor jandarmeriei din provinciile de sud ale țării inclusiv în județul Dâmbovița.³³

Avuseseră loc în acea perioadă numeroase delikte la Băleni (2), Bilciurești (1), Bezdead (9), Brănești (11), Bucșani (5), Cojasca (2), Costești (6), Comișani (3), Cornățelu (3), Fieni (1), Finta (1), Ghergani (1), Lungulețu (5), Poiana (2), Potlogi (3), Picior de Munte (1), Rățoaia (3), Vulcana Băi (2), Văcărești (1), Vișina (1), etc., în general conflicte între persoane.³⁴

Legiunea de Jandarmi Dâmbovița acționa în desfășurarea activității ei conform unor directive ministeriale. Astfel prin articolul I al legii jandarmeriei rurale erau reglementate sarcinile și obligațiile jandarmilor:

„Corpul Jandarmeriei rurale are ca scop a veghea în comunele rurale siguranța publică; menținerea ordinii și executarea legilor. Pentru ca jandarmii să poată îndeplini aceste trei sarcini principale trebuie: să ajungă la cunoștința sătenilor toate legile de mai sus și tot ce este oprit de lege să comită, căci trebuie să fie încredințați că cea

mai mare parte din săteni, chiar aceia care au absolvit cursul primar, n-au cunoștință de toate legile penale și foarte adesea ori comit abateri fără să știe că fac un rău, și acestea din cauză că nu cunosc legile în vigoare”.³⁵ De asemenea, Jandarmul de orice grad nu trebuie să se considere șeful săteanului și a-l trata ca pe un inferior în cercetări „...întotdeauna, trebuie să îl considere ca cetățean și prin urmare să-l cinstească și să-i respecte toate drepturile lui chiar când are nevoie de a-l chema la ordine de a nu se abate de la legi și regulamente.”³⁶

În urma adoptării Constituției din februarie 1938 și a instalării guvernului prezidat de patriarhul Miron Cristea, s-a decis trecerea polițiilor urbane sub conducerea comandanților Legiunilor de Jandarmi, în baza Înalțului Decret Regal nr. 2252, publicat în Monitorul Oficial nr.138/1938. Hotărârea regală a fost completată de adresa nr. 42123 din 21 iunie 1938 a ministrului de interne Armand Călinescu, transmisă tuturor șefilor de poliție din țară:

1. Toate serviciile poliției cu toate comisariatele și detașamentele dependente de această unitate polițienească trec imediat sub autoritatea Comandantului Legiunii de Jandarmi;

2. Comandantul Legiunii de Jandarmi va da îndrumări și va controla întreaga activitate polițienească, dând în conformitatea statutului funcționarilor publici și prima notă calificativă;

3. Comandantul Legiunii de Jandarmi primind direct instrucțiuni direct de la Direcțiunea Generală a Poliției, va lua imediat măsuri de executare și raportare rămânând personal răspunzător;

4. Inspectorul Regional de Poliție va ține legătura cu comandantul Legiunii de Jandarmi și va controla cum organele sale în subordine își îndeplinesc îndatoririle ce le incumbă. Comandantul Legiunii rămâne în continuare subordonat numai organelor ierarhice ale jandarmeriei;

5. Comandantul Legiunii de Jandarmi rezolvând și înaintând Direcției Generale a Poliției, corespondența poliției respective va comunica spre știință și Inspectoratului Regional de Poliție;

6. În interesul unei perfecte colaborări între organele de conducere superioară, Direcțiunea Generală a Poliției, va aduce la cunoștința organelor sale interimare și cu titlu informativ Inspectoratului General al Jandarmeriei, toate măsurile de îndrumare și executare ce le dă direct comandanților de legiuni;

7. Comandanții de legiuni vor raporta telegrafic Direcțiunii Generale a Poliției, executarea acestor dispozițiuni.³⁷

Aceasta ar fi, în general, organizarea și direcțiile de urmat ale jandarmeriei județului Dâmbovița, care alături de instituția Polițienească au menținut ordinea publică în județ între anii 1918-1938.

NOTE

¹ Arhivele Naționale Istorice Centrale, Direcțiunea Județeană Dâmbovița (în continuare, A.N.I.C. –D.J.D.), fond *Politia orașului Târgoviște*, dosar 4, f. 51.

² *Ibidem*, f. 52.

³ Vasile Mihalache, I.P. Suciu, *Jandarmeria română (1850-1949), pagini dintr-o istorie nescrisă*, București, Editura Ministerului de Interne, 1993, p. 81.

⁴ *Ibidem*, p. 83.

⁵ *Ibidem*.

⁶ Ioan P. Suciu, *Personalități militare în serviciul jandarmeriei rurale (1893-1949). Repere biografice*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, Anul XIII, Nr.1 (47), București, 2010, p. 50.

⁷ *Ibidem*, p. 51.

⁸ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița*, dosar 5/1921, f. 45.

⁹ *Ibidem*, dosar 2/1916, f. 8.

¹⁰ Ioan P. Suciu, *Personalități militare în serviciul jandarmeriei rurale ...*, p. 53.

¹¹ Ioan P. Suciu, *op.cit.*, p. 53.

¹² A.N.I.C. –D.J.D., fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița*, dosar 2/1916, f. 8.

¹³ *Ibidem*, dosar 5/1921, f. 55.

¹⁴ Ioan P. Suciu, *op.cit.*, p. 56.

¹⁵ *Idem*, *Personalități militare în serviciul jandarmeriei rurale... (II)*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, Anul XIII, Nr.3 (49), București, 2010, p. 72.

¹⁶ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Politia Orașului Târgoviște*, dos. 1/1934, f. 4.

¹⁷ *Ibidem*, f. 4v.

¹⁸ Ioan P. Suciu, *Personalități militare în serviciul jandarmeriei rurale... (II)*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, Anul XIII, Nr.3 (49), București, 2010, p. 75.

¹⁹ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița*, dosar 2/1921-1922, f. 4

²⁰ *Ibidem*, f. 7.

²¹ Vasile Mihalache, I.P. Suciu, *op. cit.*, p. 96.

²² A.N.I.C. –D.J.D., fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița*, dosar 2/1921-1922, f. 69.

²³ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița*, dosar 5/1921, f. 1.

²⁴ *Idem*, fond *Politia Orașului Târgoviște*, dos. 1/1934, f. 4v.

²⁵ *Ibidem*, f. 5.

²⁶ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița*, dosar 61/1931, f. 1.

²⁷ *Ibidem*, f. 5.

²⁸ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița*, dosar 75/1932, f. 38-44.

²⁹ *Ibidem*, f. 145-148.

³⁰ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița*, dosar 61/1931, f. 6.

³¹ *Ibidem*, f. 7.

³² *Ibidem*, fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița* dosar 86/1933, f. 1.

³³ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Politia Orașului Târgoviște*, dos. 1/1934, f. 2.

³⁴ *Ibidem*, fond *Legiunea de Jandarmi Dâmbovița* dosar 97/1934-1936, f. 160-172.

³⁵ *Ibidem*, dosar 52/1921, f. 12.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ A.N.I.C. –D.J.D., fond *Politia orașului Târgoviște*, dosar 1/1938, f. 77-78.

Cornel Mărculescu

REMEMBER

IN MEMORIAM IOAN N. RADU Despărțirea de un campion

În data de 3 noiembrie 2017, a trecut în neființă singurul maestru emerit al sportului dat de Județul Dâmbovița, personalitate complexă, cu multiple contribuții elogiate în comunitatea științifică națională și internațională, a cărei existență se întrepătrunde cu viața culturală a Târgoviștei timp de mai bine de o jumătate de secol.

Om de știință distins cu premii internaționale, publicist activ cu zeci de articole și lucrări, dascăl de excepție ce a rămas lângă școală până în ultimul an al vieții, Ioan N. Radu a fost pentru mulți dintre tinerii literați ai Târgoviștei cel care i-a ajutat să debuteze. În paginile revistei pe care o coordona, „Astronautica”, au debutat cu articole de științifice sau poezii, viitori câștigători de premii literare, viitori profesori sau viitori specialiști de marcă în domeniile lor de activitate.

Născut la 15 septembrie 1935, la Târgoviște, Ioan N. Radu a urmat Școala Tehnică de Petrol din Târgoviște, absolvită în 1953, urmată de Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, iar din 1955 Facultatea de Matematică-Fizică a Universității din Timișoara. Din 1959 devine profesor de matematică-fizică în Târgoviște, moment de debut pentru o prestigioasă carieră didactică marcată de exercitarea unor poziții de mare responsabilitate: director al Liceului „Grigore Alexandrescu” (1984-1990), inspector școlar de specialitate (1975-1983), inspector general al Inspectoratului Școlar Dâmbovița (1990-1993) și director al Casei Corpului Didactic (1993-1997). Pensionar din 1997, rămâne alături de Liceul „Constantin Carabella”, în calitate de profesor și coordonator al revistei liceului.

Din 1949 este pasionat de aeromodelism, iar din 1957 este atras de astronautică și de rachetomodelism, elaborând studii teoretice în

„Gazeta matematică”, „Sport și tehnică”. Între anii 1964-1973 desfășoară o fructuoasă activitate de introducere a rachetomodelismului în țara noastră, devenind unul din fondatorii acestui sport. Practician al acestui frumos sport, devine campion mondial în 1972, deținător a șase recorduri mondiale, iar din 1972 este maestru emerit al sportului și membru în Comisia de Astronautică a Academiei Române.

La începutul anului școlar 1968-1969 s-a înființat prima Societate cu profil de astronautică din țara noastră, a elevilor și profesorilor de la Liceul nr. 2 din Târgoviște, prin transformarea Cercului tehnic de astronautică și rachetomodele, condus de profesorul Ioan N. Radu. Societatea s-a dorit să funcționeze la nivelul activităților extrașcolare din licee și facultăți. Un rol important, ca inițiator și prim organizator, l-a avut academicianul Elie Carafoli

care, prin personalitatea sa, a înlăturat o serie de „neînțelegeri de naturi diferite”, privind apariția Societății, cu activitățile ei de editare a revistei Astronautica și introducere a rachetomodelismului în țara noastră. Pe lângă aceste activități practice, se organizau cercetări la nivelul posibilităților membrilor săi și sesiuni de referate și comunicări, toate sub egida „Școala și Cosmosul”, marcând efortul depus de târgovișteni în domeniul popularizării astronauticii. Un merit, în această inițiativă, l-a avut directorul Liceului nr. 2 din Târgoviște, profesoara Ilinca Radu, care a obținut aprobările necesare, într-o perioadă în care activitățile extrașcolare erau atent diriguite spre tematicile cultural-educative ale societății socialiste.

Opera științifică a profesorului Radu reflectă preocupările sale.

Debutul publicistic îl face în „Gazeta matematică și fizică”, seria B, (1962), apoi în „Revista de fizică și chimie” (1964) cu articolele: „Sateliții artificiali ai planetelor sistemului nostru solar”; „Proprietățile vitezelor și perioadelor sateliților după orbite circulare și eliptice”. Mai colaborează la revistele „Sport și tehnică”, „Modelism”, „Astronautica”. Participă cu comunicări științifice în domeniu la sesiuni organizate de Academia Română, precum și în străinătate. Pe lângă articolele de pură specialitate, în multe din acestea, face și o istorie a astronauticii și rachetei din secolul al XV-lea până astăzi, contribuind la o mai bună cunoaștere a domeniului în știința românească. Unele din aceste articole apar și în reviste străine de specialitate (Polonia, Cehia, Rusia, Iugoslavia).

Editorial debutează cu lucrarea „Rachetomodele” (1972), urmată de „ABC rachetomodelistic” (1976). Literatura sa științifică dedicată astronauticii și rachetomodelismului, în care unele sunt de prioritate națională, lărgeste în timp aria preocupărilor contemporane de afirmare a tradițiilor, nu numai strict literare, ale Târgoviștei, în contextul cultural științific național. În 1997 realizează împreună cu Televiziunea Română un film documentar de 30 de minute despre Conrad Haas. A fost onorat cu o serie de diplome și distincții în țară, iar Federația Internațională de Aeronautică îi acordă „Diploma Paul Tissandier” (10 octombrie 2003) și Diploma aniversară „50th Anniversary of FAI Space Modelling” (23 aprilie 2012), ambele decernate la Lausanne (Elveția). Cetățean de onoare al municipiului Târgoviște (2000).

Conduce, în perioada 1968-1983 și din 1993 până în 2017, activitatea revistei școlare „Astronautica”. La momentul apariției, a fost

considerată a doua în lume la profilul modelelor spațiale, în prezent, fiind singura revistă cu acest profil din România și una dintre cele mai longevive din Județul Dâmbovița.

În noiembrie 2017, Ioan N. Radu avea în derulare numeroase proiecte editoriale, dar timpul nu a mai avut răbdare.

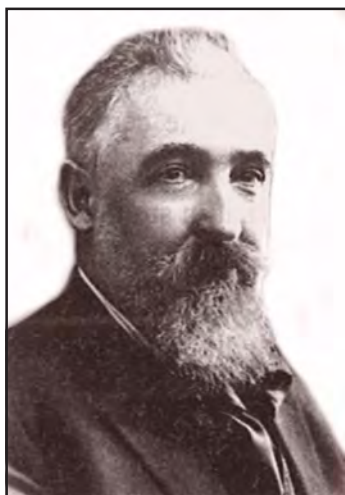
Dintre lucrările sale menționăm:

- Rachetomodele*. București, 1972;
- Culegere de întrebări și probleme de astronautică*, 1972;
- ABC rachetomodelistic*. Târgoviște, 1976;
- Rachetomodele*. București, 1977 (ediția a 2-a);
- Culegere de programe de matematică în Turbo Pascal 6. 0 pentru învățământul mediu și universitar*. Târgoviște, 1993;
- Contribuții privind istoria rachetei în România (sec. XV-XIX)*. Târgoviște, 1997;
- Istoria astronauticii românești. De la începuturi până la Primul Război Mondial*. Târgoviște, 2000;
- Evoluția rachetei în România. Manuscrisul Conachi. Sec. al XVIII-lea*. București, 2002;
- Mic dicționar enciclopedic de astronautică*. Ploiești, 2003;
- Istoria astronauticii românești. Secolul XX (vol. II)*, Târgoviște, 2006;
- Istoria astronauticii în România*, Târgoviște, 2006;
- Rachetomodelismul internațional*, Târgoviște, 2010;
- World Space Modelling*, Târgoviște, 2011;
- Rachetomodelismul în România*, Târgoviște, 2012;
- Half century of World Space Modelling*, Târgoviște, 2012;
- Aeronautica în România de la începuturi până în prezent*, Târgoviște, 2015.

Alexandru V. Ștefănescu

TABLETA DE SCRITOR

ION SIMIONESCU

Se naște pe 10 iulie 1873, în satul Fântânele, județul Botoșani și se stinge din viață pe 7 ianuarie 1944 în București. Este om de știință, cu o bogată activitate de popularizare a acesteia, un talentat eseist. Activitate în domeniul geologiei și a paleontologiei. Doctorat la Viena (1898). Profesor universitar la Iași. Membru corespondent al Academiei (1907), membru titular (1911). Discurs de recepție: „Evoluția culturii științifice în România” (1913). Din 1923 rector al Universității ieșene, apoi profesor universitar la București (1929). În 1941 președinte al Academiei Române. A lăsat peste 2000 de scrieri de popularizare a științei. Talentul de eseist se remarcă în volumul „Orașe din România” (1925). Dedică pagini deosebite Târgoviștei, multe dintre ele trădând geograful: „Peste dealuri, înspre miez de noapte, se înalță ca un gheb larg, masivul Bucegilor, învăluit în șeaua norilor alburii, pânză deasă care îi

acopere vârful, lăsând puțin să străbată petele albe de omăt”. Orașul în paragină, trezește privitorului o concluzie amară: „E curios! Târgul cu întinsă viață de demult, doarme astăzi în umbra arborilor deși. Popas de negustori odată, cetate de apărare pe urmă, e cuprins de acalmia mai tuturor orașelor de provincie”.

Târgoviște

De pe platforma turnului înalt de lângă ruinele *palatului domnesc*, bastionul bine păstrat numit Chindia, se desfășoară panorama întregă a orașului, cu atâtea amintiri străbune.

Spre miez de zi ca și spre apus, e șesul fără margini, pe care se sprijină cerul. Către răsărit în stânga Ialomiței, se înalță dealurile numai vii. Pe vârful mai înalt, un cuib de case cu acoperișul roșcat al țiglelor, contrastează cu întunecatul verde al pădurilor ce-l înconjură. E Mănăstirea Dealului, liceu militar model dar și mănăstire îmbrăcată cu dantelă de piatră. E locașul care adăpostește craniul lui Mihai Viteazul, într-un sarcofag proaspăt sculptat.

După o îndoitură de teren stă ascunsă tainica Mănăstire Viforâta cu liniște deplină.

Peste dealuri, înspre miez de noapte, se înalță ca un gheb larg, masivul Bucegilor, învăluit în seama norilor alburii, pânză deasă care îi acopere vârful, lăsând puțin să străbată petele albe de omăt.

La întâlnirea dealului cu șesul, e așezat vechiul scaun de domnie al Basarabilor, vreme de peste trei veacuri. Abia la 1733, capitala fu mutată mai la șes.

Târgoviște nu e oraș în înțelesul celor din Ardeal. E o mare, întinsă, insulă de grădini, presărată cu petele ruginii ale acoperișurilor de case, răzlețe, ascunse printre crengi. Nucii stufoși se amestecă cu sălciile dinspre zăvoiul Ialomiței. Grădinile de pruni fac trecerea spre pâlcurile de arbori, asvârliti în șes. Orașul propriu zis, șiragul de dugheni dela capătul unei frumoase alee de castani, e restrâns în jurul oborului larg murdar.

Aice, în coasta Mitropoliei, a fost lăsarea primitivă a negustorilor sași, azi dispăruți cu totul. Dela popasul străvechiu al celor trecuți prin curmătura lesnicioasă a munților, pare-se că vine și numele Târgoviștei, orașul târgului.

Pentru Muntenia, Târgoviștea are însemnătatea Sucevei. Din palatul domnesc, reparat mai temeinic de C. Brâncoveanu, au mai rămas pereți în picioare, în afara tainițelor boltite, de unde pornește, spune legenda, hruba subpământeană, pe sub apa Ialomiței de răspunde sus la Mănăstirea Dealului. Turcii au început să-l dărâme; vremea ajutată în largă măsură de impietatea localnicilor țintește a-l face una cu pământul. Tufe de soc au prins rădăcini în bolțile surpate, după cum și printre pietrele

Chindiei, cresc sus de tot frumoase mănunchiuri înflorite de Gura-Leului.

Doar Mânăstirea Domnească a mai rămas întreagă cu cele trei turnuri cu ferestre înguste și cu podoaba picturilor din lăuntru, Catapeteasma măcinată de cari, pare că e de metal bronzat, așa de frumos și fin ce e sculptată. Interesant e și cafasul, unde se urcau jupânele, damele de onoare, întovărășind la ascultarea liturghiei pe Doamna care sosea de-a dreptul din palat, pe o ușiță azi zidită. În partea dreaptă din pronaos, într-un minunat sarcofag de marmoră, demn să împodobească orice măreață catedrală din Apus, zac osemintele Doamnei Elina „prea datorita soției a luminatului și evlaviosului Matei Vodă”.

Târgoviște e orașul bisericilor, ca și Suceava. Până azi au rămas încă nedistruse vreo 22. Ascunse printre arbori abia le zărești; mai ales le confunzi prin uniformitatea turnurilor cu opt ferestruici înguste, una lângă alta. Unele se mai țin pe temelie, altele își apleacă turnulețul gata să se prăbușească, ca un bătrân îndoit de ani.

Mai frumoasă decât toate, variată ca stil, este biserica Stelea, care aduce aminte, după înfățișare, de Trei Erarhi din Iași, așa cum era înainte de restaurare. Nici nu e de mirare. Biserica a fost zidită de Vasile Lupu al Moldovei, ca semn de frățescă apropiere între Munteni și Moldoveni. Deasupra ușei de intrare, strânsă în vârci de granit, se află capul de zimbru, stema Moldovei. Măestria meșterilor de care s-a servit Vasile Lupu în Moldova a fost pusă la întrecere, pentru ca pe locul unde era înmormântat tatăl său să se înalțe mândra clădire. Chiar și turnurile sunt deosebite de ale celorlalte biserici. Ele se înalță pe baze în formă de stea, cum era obiceiul în Moldova, sunt fără ferestruicile înguste, iar peste tot o împodobesc bumbi smălțuiți.

Biserica e azi în părăsire. Spațiul larg ce o înconjoară e numai nalbă. Zidurile sunt descojite, iar clopotnița dela poartă multe zile nu mai are.

De altfel mai toate bisericile sunt în aceeași stare de paragină. Nici sfințenia locașurilor, nici amintirea trecutului nu înseamnă pentru noi mare lucru. Au scăpat unele din focul Turcilor, din cutremure, din urgia dușmanilor. Părăsirea noastră le vine de hac. Pietrele de mormânt frumos sculptate, odată, sunt puse la intrare spre a fi tocite. Așa e la biserica Stelea, ca și la biserica Târgului.

Tot în paragină e și noua clădire a vechii Mitropolii, zidită de Neagoe Vodă. Numai niște stânci de bolovani cimentate, ieșiți din iarba înaltă, arată urmele clădirii de odinioară, dărâmată cu ajutorul dinamitei. După toate mărturiile era o minune de frumusețe. „Nu se mai săturau ochii de vederea ei”, spuneau bătrânii. Furia remanierii a năruit-o. În locul bătrânescului monument, mărturia vre-

murilor de grea cumpănă, se înalță astăzi în îmbrăcămintea roșie de cărămidă aparentă, actuala clădire neisprăvită, una din ruinele nouă care sunt presărate pe teritoriul țării. „Și ceea ce vremea și toate răutățile a patru veacuri, nu au putut dărâma a dărâmat zelul nostru de distrugere a tot ce avem sfânt”, scrie un bun cunoscător al monumentelor noastre istorice. Târgoviștea nu e numai un cimitir de biserici bătrâne; nu e numai vechiul scaun de domnie. De ea se leagă multe nume istorice și culturale. Ruinele palatelor, ale bisericilor, ale întăriturilor de odinioară, câte se mai zăresc din dudăul ce le acopere, evocă zilele zămislirii naționale din vremea lui Negru Voevod, vijelioasele lupte ale lui Mihai, vagile speranțe de trainică așezare ale lui Matei Basarab, ori acele bogate manifestări artistice ale lui Constantin Brâncoveanu.

Așa de repede ce s-au șters urmele lor, deși de la acest din urmă domnitor nici două veacuri n-au trecut, încât toate se amestecă de-a-valma în negura trecutului. S-a scurs un veac de când a căzut aice eroul deșteptării noastre naționale, Tudor Vladimirescu, și numai o simplă cruce de piatră ni-l evocă.

De Târgoviște e legat mai departe numele lui Cârlova, poetul ruinelor, al lui Eliade Rădulescu, răscolitor de energii, al lui Gr. Alexandrescu, fabulistul. Aici pe malul apei se află cocheta vilă, părăsită de stăpânul ei, d. Brătescu-Voinești. În zăvoii din dosul casei îi cântau privighetorile, care i-au inspirat înduioșătoarea bucată reprodusă în toate cărțile de citire. „Când mă gândesc, îmi vine nebunie, dar știi, nebunie!”. E dreptul, căci n-are a face farmecul grădiniții cu arbori variați, cu mult gust așezați și... forfota Capitalei ademenitoare, care face să amuțescă privighetorile.

E curios! Târgul cu întinsă viață de demult, doarme astăzi în umbra arborilor deși. Popas de negustori odată, cetate de apărare pe urmă, e cuprins de acalmia mai tuturor orașelor de provincie.

Deși peste deal sunt câmpurile petrolifere de la Ochiuri, deși mai încolo sunt minele de cărbuni de la Șotânga, Târgoviște moțâe. Două-trei hornuri, ca niște stâlpi în șes, sunt singurile slabe semne ale unei industrii.

Odată în calea negoțului, azi e ocolită. Ploieștii atrag mai mult și pe oameni și produsele bogate.

O singură speranță de înviore a mai rămas. Tunelul dintre Sinaia și Pietroșița. Prin descongestionarea liniei Brașov-Ploiești, se va respira ceva și spre Târgoviște.

Mai este încă o perspectivă de viitor, cuprinsă în valurile iuți ale lalomiței, năvalnic rostogolite de pe treptele înalte ale Bucegilor. Puterea ei irosită azi, strânsă grămadă, odată poate schimba fața locului.

Până atuncea renumele orașului i-l dau tot numai ruinele străbune.

MIHAIL CRUCEANU

Poet, prozator, eseist, publicist. Se naște la Iași pe 13 decembrie 1887. Studii gimnaziale și liceale în Ploiești, Pitești și București (la Sf. Sava). Absolvent de drept și litere la București. Este pentru o scurtă perioadă avocat, apoi profesor de română la Târgoviște, Craiova și București, În 1911-1912 profesor la Gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu” și la Școala de ofițeri de cavalerie din Târgoviște. În această perioadă debutează cu plachete de versuri: „Spre cetatea zorilor”, apărută la Târgoviște, în 1912. Dedică orașului poeziile „Seara în cetate” și „Balada mănăstirii”. În manieră simbolistă „moare seara pe palate și fântâni”, fiecare „învață cum se moare”, „toți simțim în noi tăcerea agoniei viitoare”. Se stinge din viață pe 7 iulie 1988, la București.

Seara în cetate

Seara-aceasta ce-și înalță aripile-i de prin văi
Și coboară ca o undă pe cetatea zgomotoasă
Poartă-n ea – această seară dintre seri cea mai frumoasă
Mângâierea cea din urmă și sărutul cel dintâi.

Și se pare că în seara-aceasta, care-și desfășoară
Peste liniștea cetății, un decor de tragedii,
Cheiurile-nsângerate de-ale soarelui orgii
Mor încet, precum odată și cetatea o să moară.

Iar cupolele semețe par în zare, uriașe
Coifuri ce strivesc sub ele turnurile aplecate,
Profilându-și ca o dungă vârful lor trufaș
Peste frunțile de piatră ale albelor palate.

Astă-seară în cetate minunatele grădini,
Ca și-n serile trecute, se întind ca niște pete
Picurate din apusul steagurilor violete
Și trecute prin tăcerea înnegritelor ruini.

Și așa cum moare seara pe clopotnițe-n apus,
Adunând pe la ferestre mii de ochi deschiși și orbi
Pare, negura cetății, un ocean, din care sorbi
Tot ce-a fost gândit odată, tot ce încă n-a fost spus.

Și așa cum moare seara pe palate și fântâni,
Fiecare simte tainic și învață cum se moare,
Și așa cum tace seara pe alei de plopi bătrâni,
Toți simțim în noi tăcerea agoniei viitoare.

Dar așa cum doarme seara peste turnurile-n ceață,
Peste formele desprinse, pe culorile pătate,
E un suflet mai puternic ce trăiește în cetate
Și ce-așteaptă să sosească mâine-o albă dimineață.

Balada mănăstirii

Pe mănăstirea prinsă sub pânza de zăpadă,
Amurgul greu răstoarnă feerica-i cascadă.
E albă mănăstirea; monahii sunt albiți.
Și ochii lor se-ndreaptă spre zare obosiți.

O umbră liniștită pătrunde prin chilii:
Monahi-ngână corul prea sfintei liturghii.
Și umbra rătăcește prin alba mănăstire:
Monahii grav îngână o rugă în neștire.

Prin gangurile-nchise s-aude vântul iernii:
Monahi-ngenunchează ca-n ore de vecernii.
Și zile trec în urmă, dar umbra nu mai trece.
Monahii își simt fruntea ca lespedea de rece.

În ochi n-au nici o rază, pe buze n-au cuvinte.
Stau pietrele tăcute ca pietre de morminte.
Peste chilii cad stele și luna iar apune,
Și nu e nici un clopot vecernia să sune.

Din vol. Victor Petrescu, Mihai Stan.
„Târgoviște – ore astrale ale Cetății. Analecte”,
Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2017

TINERE CONDEIE

Despre mitocănie

În accepțiunea profesorului Marius David Cruceru, „mitocan” este sinonim cu „mojic”. Inițial, era un apelativ atribuit țăranilor ruși, înainte de Revoluția Octombriștă, sau locuitorilor mitocurilor, mănăstiri mici, izolate, mitocanul fiind călugărul care alegea o viață departe de civilizație, fiind singur cu Dumnezeu și alegând să trăiască un trai simplu, nerafinat, neștiutor în ale lumii, trăindu-și interioritatea. În accepțiunea actuală a acestui termen se regăsește doar noțiunea de nerafinare, bădărănia, starea de necioprire.

Mitocanul modern este acel personaj care se concentrează pe acumularea de bogății, pe partea materială a existenței sale. Poate fi întâlnit în zonele urbane, deloc izolat, în principal pentru că aceste personaje nu dispun de interioritatea care i-ar putea permite să comunice cu sine, să se cunoască, să se dezvolte, atât spiritual, cât și intelectual; mitocanul modern are un stil de viață grosolan, bazat exclusiv pe exterioritate/exteriorizare. Putem spune că mitocănia este o stare de spirit, care poate fi caracteristică indivizilor din toate clasele sociale, fără excepții. Astfel, se pot distinge două categorii de mitocani: mitocanii triviali, caracterizați de aroganță, violență, și foarte stridenți, și mitocanii nobili, mult mai stilați, distinși, comparativ cu cei din prima categorie. Din punct de vedere intelectual, mitocanii, indiferent de nivelul de educație, nu pot depăși starea de „sfertodot”; cunoștințele sale sunt limitate, transmise prin multe cuvinte, dar cu puțină substanță. Din punct de vedere spiritual, acesta este un egoist, nemilos și indiferent. Este caracterizat de spiritul de turmă lipsit de conștiință sau loialitate.

Se poate lesne identifica o componentă esențială în comportamentul mitocanului modern, și anume disprețul pentru ceilalți, pentru regulile conviețuirii civilizate; se accentuează din ce în ce mai mult natura necioplită a acestuia, comportările vulgare și grosolănia, iar egoismul și egocentrismul în relațiile cu ceilalți au devenit rutină. Disprețuiesc competiția loială, aparatul lor conceptual fiind dominat de verbul „a avea”, remarcându-se în permanență prin preocuparea pentru câștig sau

etalarea bunurilor pe care le posedă. Dacă ar fi să compar mitocanul cu prostul, singura diferență pe care o pot găsi între cei doi constă în faptul că mitocanul te calcă în picioare cu bună știință. Mitocanul poate fi de orice vârstă, din punct de vedere vestimentar, acesta poartă de obicei blugi și tricou și o mulțime de accesorii, fără vreo legătură cu estetica. De asemeni, lipsa bunelor maniere în manifestările publice, precum vocea ridicată, exhibiționismul, sau lipsa de respect pentru natură, caracterizată de aruncarea la întâmplare a deșeurilor în spațiul public, dar și utilizarea de înjurături, în mod frecvent, în public, fără vreo reținere, sunt alte caracteristici ale acestuia. Mitocanul din ziua de astăzi reprezintă varianta modernă a dictatorilor comuniști extremiști, care dezvoltă un cult al personalității în jurul lor, dar în acest caz, din neștiință, îngustimea percepției făcându-l să creadă că el este cel care are întotdeauna dreptate. Din punct de vedere al stării civile, mitocanul este căsătorit, evident cu vreo „piț”, un personaj cu îndeletniciri exclusiv casnice, cunoscătoare a unui limbaj minimal, format, în mare, din interjecții precum „bă/fă” + verb + adjectiv/adverb.

Acest tip de individ a apărut ca o consecință a inadaptării la un cadru nou, la schimbările spațio-temporale care au loc în permanență, este rezultatul pretenției eșuate de a imita tradiții și valori care, pur și simplu, nu se potrivesc realității socio-economice a personajelor în cauză. Mitocanii sunt cei care, prin comportamentul lor, adâncesc diferențele dintre ei și restul societății, pentru aceștia comunicarea fiind posibilă doar cu un terț, mitocan și el, cu care se aliază în comiterea unor acte care adeseori frizează ilicitul.

Mitocănia este un fenomen, pe cât de nou, pe atât de normal și de natural. Își are originea în procesul de ascensiune a orășeanului cu bani din vremea lui Moliere, sau în societatea engleză a secolului XVIII, când principalul defect al clasei de mijloc în ascensiune era tocmai lipsa de finețe, grosolănia și lipsa educației. În timp, acest tip de individ a devenit foarte important pentru societate,

deoarece avariția și, în consecință, un spirit antreprenorial foarte dezvoltat, l-au transformat într-un motor de dezvoltare a societății. A devenit indispensabil în mecanismul puterii, deoarece tupeul și dorința acută de a accede la putere, l-au ajutat să crească, să se răspândească, să se întărească. În timp, mitocanii au devenit „vectori sociali”, furnizând o nouă ordine; omul viitorului, sau mitocanul de mall, reprezintă cea mai proastă alternativă a unei lumi dezordonate. De exemplu, mitocanul de mall este ușor adaptabil, fără restricții ideologice sau religioase, cu tupeu, sigur pe sine, individualist, egoist, fălos, arogant, trăind exclusiv

prin tranzacționare și consum, cu un simț exacerbant al proprietății. Este un gânditor cu o filozofie proprie, ancorat în material/lumesc, mulțumit de sine și foarte ușor de supărat.

Cu alte cuvinte, după cum ar spune Caragiale în *Cam târziu...*, despre Costică Panaite, „pentru mitocan primează instinctul supraviețuirii, el vede mărunț și simte strictul necesar. Singurele lui senzații sunt apetiturile ancestrale, degonflația și mâncărurile de tot soiul, însă are simțul onoarei și un suflet cald. Are simțul frumosului, dar este unul artificial creat. Din păcate, este un tip needucabil, o fatalitate”.

Chestii

SUPERFICIALITATE

Înălțime,
greutate,
culoarea ochilor...
Forma buzelor,
zodia,
cât ai în portofel...

Aparent, acestea te definesc ca om!
Om...
Inițial, acel amestec frumos
de iubire,
bunătate,
gânduri, idei...
Muzică, lectură,
și câte-un obicei...
Știi...
Întotdeauna alegem,
vedem ce-i mai comod,
numai defecte
și mici răutăți,
puncte de plecare,
iar nu un țel.
Și tot ce pot face e să mă întreb:
„De ce?”

A fi

Știu...
Sunt ca un tablou de Picasso,
iar tu copilul care se chinuie să-l înțeleagă.
Sunt o furtună de gânduri,
iar tu atletul care trebuie să le urmărească.

Când sunt obosită sau nu mă pot concentra,
tu ești calmul de care am nevoie.
Când îmi doresc să dispar, să mă pierd în neființă,
tu ești cel pe care îl sperie gândul.
Când stările mele mă descompun în bucăți,
mă aduni și mă assemblezi ca pe un Lego.
Atunci când sufletul îmi sângerează,
ești acolo să îmi pansezi rănilile.
Atunci când simt că locul meu nu e aici, acum,
ești ancora mea în realitate.
Părinte...

DORINȚĂ

Un trup fără vlagă și-o minte rătăcită
Îndură absența ființei tale!
Aruncată pe-un colț de canapea,
Încerc să te simt ca și cum ai fi acum, aici, cu mine!
Îmi săruți obrazul și mă iei de mână,

Dansăm alene, iar timpul s-a oprit...
Două suflete evadate din realitate,
Tu și cu mine, un film mut.

TU

Era o zi de toamnă, te-am văzut întâmplător,
Însă, mi-ai zguduit din temelii realitatea,
Percepția despre lume și scara de valori,
Ce cred despre mine, relația cu Divinitatea.

Te cunosc, posibil, dintr-o viață anterioară,
Nu știu, încă, de mi-ai fost călău sau călăuză,

Aș vrea să te cunosc și acum, of, curiozitatea,
Îmi biciuește spiritul, raționalitatea...

Cumva, transformi spațiul și timpul,
Mă plimbi prin imaginație,
Mă forțezi să mă cunosc pe mine
Și o faci cu atâta grație...

CE ESTE IUBIREA?

Capul în nori
Și fluturi în stomac?
Renunțare de sine
Și contopire de suflete și minți?
Completare reciprocă?

Vise, planuri, idei,
Un nimic atât de profund...
Un joc meschin.

Ambiguitate,
Și multă suferință.
Durere,
Iraționalitate.
Amestec de panică și extaz,
Plutire și agonie.
Contrazicere.

Un sentiment atât de complex,
Ce doar se simte, nu poate fi explicat.

DOARE...

Visam...
Și mă trezesc brusc în mijlocul iernii.
Caut...
Dar nu văd soarele așa cum îl vedeam.
Alerg...
Dar mormane de zăpadă zac în țarină.
Aștept...
Și nici o siluetă nu se întrevede în zare.
M-ai învățat setea, Acum dă-mi să beau!
M-ai învățat foamea,
Acum hrănește-mă!
M-ai învățat mila,
Acum fă-mă să te iert!
M-ai făcut să ard,
Acum lasă-mă să te iubesc!
M-ai învățat patima,
Acum alimentează-mi viciul!
M-ai învățat viața,
Acum lasă-mă să trăiesc!
M-ai învățat totul
Și m-ai lăsat cu nimic!

SIMȚĂMINTE

Dragostea-i precum flacăra unui crematoriu,
Rapid și iremediabil, te șterge ca individualitate,
Îți anihilează orice pornire egoistă,
Te îndoctrinează.

Nu mai trăiești pentru tine,
Ai pierit de mult, tu, ca singularitate,
Acum este vorba doar despre „noi”,
Harta minții ți-a fost reconfigurată.

Spiritul tău liber de Sindbad marinarul,
A fost privat de a sa libertate,
Ai devenit, cumva, un Don Quijote,
În pseudo-lupta ta pentru eliberare.

LUPTA CU SINE

Sunt ca o marionetă în mâna ta,
Oricine-ai fi tu, păpușar sau zeu!
Mă antrenezi în jocul tău
Îndrăzneț, dar crud și umilitor...

Aș vrea să te înfrunt!
Prin rațiune, să smulg sforile
Ce mă fac să dansez în universul tău.
O lume-a agoniei în care visele-s strivite, mor
De dor, de dragoste de viață, de amor...

Ioana Moraru

studentă, anul I, Master jurnalism

Principala bibliotecă publică a județului, pune la dispoziția utilizatorilor un fond de aproximativ 330.000 documente: cărți, periodice, materiale audio-video și non-publicații. Instituția servește interesele de informare, studiu, lectură, educație și recreere ale utilizatorilor din municipiul Târgoviște și întreg județul Dâmbovița, asigurând accesul nediscriminatoriu la propriile fonduri.

SERVICIILE

- Serviciul Relații cu publicul, animație culturală și informare bibliografică
- Compartiment Dezvoltare, evidență, prelucrarea colecțiilor
- Compartiment Coordonare metodică și formare
- Compartiment IT
- Compartiment Financiar-contabil
- Compartiment Resurse umane și juridic

Secția de Împrumut pentru Adulți „Mircea Horia Simionescu”

- Pune la dispoziția utilizatorilor un fond documentar cu caracter enciclopedic;
  - Permite accesul liber la raft;
  - Practică împrumutul la domiciliu;
  - Organizează rafturi tematice de recomandare și prezentare a ultimelor noutăți intrate în colecțiile bibliotecii.
- E-mail: imprumutadultisectie@yahoo.com

Secția Periodice-Legislație / Informare bibliografică „Elena Văcărescu”

– Pune la dispoziția utilizatorilor un fond de volume cuprinzând periodice românești și străine din anul 1965 până în prezent. Oferă:

- colecțiile complete ale mai multor publicații periodice;
- consultarea ziarelor și revistelor în sală de lectură cu 16 locuri;
- acces la baza de date de legislație Lex Navigator;
- consultarea Monitorului Oficial on-line, a colecției de legi, anuarelor bibliografice și statistice;
- imprimarea documentelor legislative.

E-mail: sectiaperiodice@yahoo.com

Secția Colecții Speciale „Constantin Cantacuzino”

– Pune la dispoziția utilizatorilor un bogat fond de documente vechi, rare, bibliofile.

– Fondul secției este compus din: carte veche românească și străină; carte cu însemnări manuscrise; fondul scriitorilor dâmbovițeni; colecția de manuscrise literare românești; ediții bibliofile românești și străine; ex-librisuri; colecția de cartofilie; microfilme (ale revistelor și ziarelor apărute de-a lungul anilor în limitele geografice ale județului Dâmbovița);

– Condiții de studiu în sală special amenajată cu 10 locuri, dotată cu aparat pentru studierea microfilmelor.

E-mail: colectiispeciale@yahoo.com

Secția Multimedia-Internet „Nicolae Grigorescu”

– Pune la dispoziția utilizatorilor un fond de carte din domeniul artelor, precum și documente multimedia (CD-uri, DVD-uri, discuri, casete audio și cărți Daisy pentru persoanele cu deficiențe de vedere);

– Oferă:

- acces gratuit la Internet pe 10 stații de lucru;
- vizionări de filme artistice, documentare, desene animate pe 4 stații de lucru;
- redactare, imprimare și scanare de documente;
- acces la soft-uri educative și cursuri de învățare a limbilor străine.

E-mail: sectia_de_arta@yahoo.com

Centrul de informare comunitară și europeană – Europe Direct Târgoviște

– acces la informații, consultanță privind legislația, politicile, programele de finanțare ale UE la sediu și prin intermediul site-ului www.edtargoviste.ro;

– posibilitatea cetățenilor de a comunica instituțiilor U.E. reacțiile lor sub forma unor întrebări, opinii și sugestii;

- calculatoare cu acces gratuit la Internet;
- acces liber la publicații gratuite;
- informații OSIM;
- informații culturale;

Contact: Telefon: 0345100581;

Fax: 0345100582;

E-mail: office@edtargoviste.ro

www.edtargoviste.ro

Secția Carte Tehnico-Științifică „Nicolae Ciorănescu”

– Pune la dispoziția utilizatorilor un fond de carte din domeniile: informatică, inginerie, medicină, construcții, industrii, agricultură, știință, economie;

- Permite accesul liber la raft;
- Practică împrumutul la domiciliu.

E-mail: sectiatehnica@yahoo.com

Secția Carte în Limbi Străine

– Pune la dispoziția utilizatorilor un fond documentar în limbile: franceză, engleză, spaniolă, italiană, bulgară, rusă, germană, din toate domeniile cunoașterii;

- Practică împrumutul la domiciliu.

Filiala pentru Copii

„Ioan Alexandru Brătescu-Voinești”

(Str. Calea Domnească, Nr. 8)

– Pune la dispoziția utilizatorilor un fond de carte adecvat publicului tânăr.

- Acces gratuit la Internet pe 4 stații de lucru;
- Împrumut la domiciliu;
- Vizionări de filme și desene animate.

E-mail: sectiapentrucopii@yahoo.com

Sala de Lectură „Grigore Alexandrescu”

– Pune la dispoziția utilizatorilor un bogat fond enciclopedic de documente.

– Oferă:

- condiții de studiu în sală specială, cu 35 de locuri;
- posibilitatea de a fotocopia din documentele consultate impuse de regulament.

E-mail: lecturabjdb@yahoo.com

Periodic, biblioteca organizează, la sediile proprii sau ale partenerilor, programe culturale, de informare sau de recreere destinate tuturor categoriilor de vârstă.

SALONUL EDITORIAL „Ion Heliade Rădulescu”. Ediția a XVI-a (8-10 septembrie 2017)

CONSILIUL JUDEȚEAN DÂMBOVIȚA
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "D. H. Rădulescu" DÂMBOVIȚA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI TÂRGOVIȘTE

SALONUL EDITORIAL
"Ion Heliade Rădulescu"

Ediția a XVI-a
Târgoviște, 8 - 10 septembrie 2017

Scuarul Primăriei Municipiului Târgoviște
Salonul este deschis între orele: 10⁰⁰ - 21⁰⁰

Zilele Bibliotecii „I.H. Rădulescu” Dâmbovița (23-24 noiembrie 2017)

CONSILIUL JUDEȚEAN DÂMBOVIȚA
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "Ion Heliade Rădulescu" DÂMBOVIȚA

ORGANIZEAZĂ

ZILELE BIBLIOTECII
2017

Din program:

- Decernarea premiilor Bibliotecii Județene „I. H. Rădulescu” Dâmbovița
- Rolul bibliotecii în garantarea accesului la cunoaștere - masă rotundă
- Lansări de carte
- Vizionare film artistic – *Artistul* (Clubul pensionarilor activi)
- Seara de carte
- Prezentarea noutăților din Biblioteca Județeană Dâmbovița
- Importanța parteneriatului dintre tineret și autorități în dezvoltarea comunităților locale / Fundația Județeană pentru Tineret Dâmbovița
- Cartea – universul dezvoltării personale - dezbateri (Filiala pentru Copii „Ioan Alexandru Brătescu-Voinești”)

Sponsori:
- Patiserie, covrigărie, simigerie I.I. Voicu Nicolae
- Restaurant Belvedere Târgoviște
- Florăria IRIS Târgoviște

Sediul Bibliotecii Județene
Str. Stelea, Nr. 2
23 - 24 noiembrie 2017

